

1/95

KARENSSI- SANOMAT

Suksille!

Tampereen TyöPirkka-projektin toiminta vaarassa?

TTyöPirkka-projekti on järjestänyt työttömille ja lomautetuille tasokkaita kieli-, atk- ja erilaisia kädentaidon kursseja. Kurssilaisia on tälläkin hetkellä pelkästään kielikursseilla useita satoja. Atk-kursseille on jatkuvasti tulossa moninkertainen määrä opiskelijoita, kuin mitä voidaan ottaa. Projektilla on myös työllistävä vaikutus, sillä opettajiksi on palkattu työttömiä, ammattitaitoisia opettajia. Opetus on siis tasokasta, vaikka joudutaankin puhumaan harrastusluontoisesta opiskelusta.

Työttömien aktiivinen ja innostunut osallistuminen puoltaa paikkaansa koulutustoiminnan jatkamiselle. Projekti on voinut tarjota työttömille ja lomautetuille päiväsaikaan mielekästä tekemistä. Monelle opiskelijalle tulo TyöPirkan kursseille on ollut ensimmäinen askel lähtemään pois kotoa riutumasta muiden ihmisten joukkoon. Opiskelulla on myös merkittävä sosiaalinen vaikutus. Tämä on korostunut erityisesti kielten opiskeluun liittyvässä pienryhmäopiskelussa. Monelle opiskelijalle onkin oman mielenterveyden säilyttäminen ollut, tietojen ja taito-

Tampereella vierailut työministeriön kansliapäällikkö Pertti Sorsa työttömien toimintakeskuksessa myös TyöPirkan atk-luokkaan. Opaina olivat Tampereen Seudun Työttömät r.y:n toiminnanjohtaja Seppo Vainio (oik) ja puheenjohtaja Veikko Mähönen (vas).

jen kartuttamisen lisäksi, kannustimena opiskella TyöPirkassa.

Moni TyöPirkassa opiskellut on päässyt töihin tai työllisyyskursseille kesken kurssin. Töitä on ehkä ha-

ettu aktiivisemmin kuin kotona passiivisesti odottaen. Tai ehkä TyöPirkan kursseille osallistuminen on antanut kipinän hakeutua työllisyyskursseille ja kehittää edelleen itse-

ään.

Tarvetta koulutustoiminnan laajentamiseenkin on, mutta tämänhetkiset käytössä olevat tilat ja rahoitus eivät anna siihen mahdollisuutta. Etenkin erilaisille henkiseen selviytymiseen liittyville kursseille olisi kysyntää, samoin erilaisille liikunta-kursseille. Henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin ylläpito on työttömälle tärkeä asia.

Juuri tällä hetkellä tulevaisuus kaiken kaikkiaan näyttää synkältä, rahoitus riittää helmikuun loppuun. Mitä tämän jälkeen? Miten käy innokkaiden, motivoituneiden opiskelijoiden jos eri rahoituskanavat ovat tukossa? Avustusanomuksia on sisällä monella eri taholla, mutta missä viipyvät päätökset? Voidaanko hyvin käyntiin läheneen työttömien aktivointiprojektin antaa päättyä?

TyöPirkka-projekti, joka on osa valtakunnallista Työn Suomi -projektia, toimii Tampereella ja muualla Pirkanmaalla kahdeksalla paikkakunnalla. Työ-projekteja on eri paikkakunnilla n. 80. TyöPirkalla on näistä projekteista laajin ja monipuolisin kurssitarjonta.

Työllisyys- maaottelu Suomi- Ruotsi

Aktiivisesta työllisyyspolitiikasta tohtoriksi väitellyt Matti Sihto sanoo Ruotsin työllisyyspolitiikan eroavan oleellisesti suomalaisesta mallista. Länsinaapurissa työllisyyspolitiikka on ensisijaisesti talouspolitiikkaa, meillä puolestaan sosiaalipolitiikkaa.

SIVU 3

Entisiä asunnottomia Kuopiossa

Asunnottomien omatoimisuuteen perustuva sosiaalipolitiinen aktiivointi on Kuopiossa onnistunut niin hyvin, etteivät asunnottomat ole enää asunnottomia. Myös yliopistolinen tutkimus todistaa Sirkkulampuisen kokeellun onnistuneeksi. "Kääkehän palkan piällä kahtomassa!"

SIVU 6

Työttö- mien asiamies Hämeen- linna

Suomen ensimmäinen työttömyysasiamies on aloittanut toimintansa Hämeenlinnassa. Sosiaaliohjeita ja Henrik Arvidssonin toivoo ta-voittavansa edes murtoosan kaupungin 5000 työttömästä. Terapeutti tai asiantuntija Arvidsson ei ole mutta ohjaa asiakkaansa tarvittaessa vaikka kyseisten asiantuntijoiden puheille.

SIVU 15

Tahtia nuorille työttömille

TYV ja SAK yhdistivät voimansa nuorten työttömien puolesta. SAK:n Työtahtit nuorille työttömille kouluttavat tulevia toiminnan vetäjiä. Aina parempi jos paikkakunnalla on jo nuorten työttömien ryhmä, joka yhdessä lähtee koulutukseen.

SIVU 20

Työtömät

Olemme tarpeeksi puhuneet työllisyydestä. Jos homma hoituisi puhumisella, olisi meillä täydyllisyys, jopa työvoimapula. On siis aika puheiden lisäksi ryhtyä tekoihin. Kun valtiovarainministerimme sanoo useissa yhteyksissä, että "meillä ei kertakaikkiaan ole varaa siihen", me työttömät sanomme, että "meillä ei kertakaikkiaan ole varaa olla tekemättä työtä".

On korkea aika saada työttömien ääni kuuluviin ja vaikuttamaan myös päätöksenteossa, se on myös työssäkäyvien etu. Käytetäänhän työttömyyttä keinona työssäolevien painostamiseksi huonompiin työehtoihin. Samalla on kyse siitä, rakennetaanko vai puretaanko Suomessa hyvinvointiyhteiskuntaa - tulevillekin polville.

Äänestäjien suuri enemmistö odottaa vaaleista muutosta. Kuitenkin "isot" puolueet tai niiden johto suorastaan kilpailevat siitä, kuka uskaltaa jatkaa nykyistä leikkausten ja yksityistämisen linjaa kaikkein pisimmälle. Ikäänkuin suomalaiset eivät olisi saaneet jo liiankin kanssa näyttöä siitä, mihin viime vuosien linja vie.

Työttömyyden nujertaminen on paras ja tehokkain keino helpottaa valtion ja kuntien taloudellisia ongelmia. Siirtyminen työttömyyskortistoista työelämään vähentää sosiaalimenoja ja lisää verotuloja. Kasinotalouden romahdus on rajulla tavalla osoittanut, että hyvinvointi ei synny keinottelusta vaan työstä. Kuiten-

kaan poliittisessa kentässä ei näy poliittisesti laajaa muutospyrkimystä, vaikka entinen meno uhkaa asiantuntijoiden mukaan synnyttää uuden laman ja pankkiriisin.

Ennen muuta on kyse siitä, mitkä asiat ja kenen edut asetetaan etusijalle. Onko markkinavoimien vapaus ja suurfirmojen voitot tärkeämpiä kuin kansalaisten toimeentulo ja kasvavan polven tulevaisuus? Onko sitoutuminen EU:n talous- ja rahaliiton kriteereihin tärkeämpää kuin vastuu omalle kansalle?

Ne jotka - puoluekannasta riippumatta - vastaavat tällaisiin kysymyksiin kyllä, eivät tahdo todellista muutosta kevään vaaleissa, ainoastaan ministerien nimilistan vaihtumista. Muutos riippuu ennen muuta siitä, kuuluuko ja vaikuttako tavallisten ihmisten ääni myös vaalien välisenä aikana.

Tarvitaan työttömien liikettä, jäsenistön etujen puolesta toimivaa ay-liikettä, naisliikettä, rauhanliikettä, asukasyhdistyksiä, eläkeläisten ja vammaisten liikettä. Ja tarvitaan ihmisiä, joiden toiminnasta tällaiset liikkeet kasvavat.

MIKKO IMMONEN

Aktiivi vai passiivi?

Työttömillä ja heidän järjestöillään on tänä keväänä näytön paikka. Jahka vaalit on käyty, muuttuu moni asia. Niistä muutoksista ei vielä saa virallista tietoa, sillä ministeriöt vetäytyvät Brysselin leveän selän taakse. Niinpä on pitkälti työttömien aktiivisuuden varassa, voidaanko tekeillä oleviin muutoksiin vaikuttaa.

Ei ole aprillia, että huhtikuun ensimmäisenä päivänä on määrä astua voimaan työllisyyslain muutoksen, joka toteutuessaan muuttaa paljon. Samoin on laita työttömyysturvalain kanssa. Edellinen on Brysselin lisäksi jemmassa työministeriön, jälkimmäinen sosiaali- ja terveystieteiden pöytälaatoissa.

Muutokset työllisyyslain osalta pohjautuvat pitkälti selvitysmies Harri Skogin yhden miehen komitean esityksiin, jotka julkistettiin viime vuoden elokuussa. Skogin perusajatus, jota esiteltiin näyttävästi, on työllistämistukien tunnetun viidakon perkaaminen. Lyhyesti sanottuna tukien määrä on tarkoitus tiputtaa 19:stä viiteen.

Kun maan hallitus budjettiriihessään tervehti Skogin paperia ilolla, todeten sen tuomat satojen miljoonien säästöt, herätti homma levottomuutta työttömien keskuudessa. Tätäkö ne säästöpuheet työttömien osalta olivatkin?

Juttu on kuitenkin tyrmäämisen sijasta pohtimisen arvoinen. Onhan mm. TVY vaatinut pitempiä työllistämiskaksoja, työn ja koulutuksen yhteennivomista, työnantajien harjoittaman työllisyystuilla keinottelun lopettamista jne. Samoja ajatuksia sisältyy Skogin paperiin, vieläpä hyvin keskeisesti.

Työttömien keskuudessa levottomuutta on herättänyt erityisesti työttömyyspäivien nolousmahdollisuuden loppuminen työllisyys- ja työttömyysturvalain

uudistuksen myötä. On arveltu, että säästö syntyy juuri tästä työttömien tipussa 500 päivän reunan yli suureen tuntemattomaan.

Tämä on todellinen vaara, johon eräät tahot epäilemättä pyrkivät. Skogin paperiin sisältyvä työttömien aktiivisuuden lisääminen ja työnantajien keinottelumahdollisuuksien vähentäminen painavat kuitenkin niin paljon, että on syytä suuntautua uudistuksen työttömien omat näkemykset esiin tuoden.

500 työttömyyskorvauspäivän ja puolen vuoden työllistämistyön automaatti ei voi eikä saa olla pysyvä malli, sillä siitä ei pitkän päälle ole hyötyä millekään osapuolelle. Työttömien on saatava ammattiyhdistysliike, sosiaalialan järjestöt sekä erilaiset tutkija- ja asiantuntijatahot liikkeelle, jotta uudistus ei syökse työttömiä nykyistä suurempaan ahdinkoon.

Koska kaavailuissa uudistuksissa paikallisille työvoimatoimistoille siirtyä oleellisesti enemmän päätösvaltaa, merkitsee se haastetta paikallisille työttömien yhdistyksille. Pärstäkerron ei saa olla ratkaiseva tekijä, vaan työttömien on päästävä työvoimatoimistojen ja muiden tahojen kriittisen rakentavaan yhteistyöhön.

Kevään valinta on kova: jauhautua hiljalleen vanhan koneiston passiivisiin rattaisiin tai ottaa uudistusta sarvista ja voittaa tulevaisuus. Mikäli työttömät valitsevat viime mainitun, merkitsee se haastetta työvoimamahallinnolle ja työnantajille ottaa työttömät ja heidän järjestönsä vakavasti. Kasvojaan menettämättä he eivät voi tuota haastetta väistää.

HANNU OITTINEN

KARENSSISANOMAT
9.2.1995

Julkaisija
Työttömien valtakunnallinen
yhteistoimintajärjestö TVY ry

Päätoimittaja
Mikko Immonen

Toimittaja
Hannu Oittinen

Taitto
Tuija Lautiainen

Toimituksen osoite
Vuolteenkatu 11,
33100 Tampere
puh. 931-2124 753
fax 931-2142 869

Painos 40 000 kappaletta

Painopaikka
Kangasalan Lehtipaino Oy
PL 28, 36201 Kangasala

TVY:n ja ay-liikkeen suhteet tiivistyvät

TVY on vakiinnuttamassa asemaansa työttömien etujärjestönä, josta osoituksena mm. yhteysien syntyminen ja tiivistyminen ay-liikkeen suuntaan. Tammikuun lopulla Rakennusliiton puheenjohtaja Pekka Hynönen luovutti 50-vuotisjuhlaansa rahalliset huomionsuositukset työttömien toimintaan TVY:n kautta.

Lahjatilille kertyneet 40 000 markkaa Hynönen luovutti TVY:lle, jonka puolesta lahjoituksen ottivat vastaan puheenjohtaja Mikko Immonen ja Helsingin toimiston työntekijä Sirkka Rajala.

Immonen kiitti lahjoituksesta ja yhteistyöstä, ja arveli mukavan kokoisen summan menevän lähinnä järjestön laitehankintoihin yhteysien ja toimintavalmiuden parantamiseksi.

Rakennusliiton puheenjohtaja Pekka Hynönen (oik) luovutti synttärilahjansa työttömien toiminnan tukemiseen. Lahjoituksen ottivat vastaan TVY:n puheenjohtaja Mikko Immonen ja Helsingin toimiston työntekijä Sirkka Rajala.

Tohtori Sihto heittää haasteen politiikan kentälle

Aktiivista työvoimapolitiikkaa vai passiivista rahanjakoa?

Vanhat kilpakumppanit Suomi ja Ruotsi ovat saaneet tai saamassa uuden kiistanaiheen: kumman työvoimapolitiikka on aktiivisempaa eli jotain muuta kuin rahanjakoa työttömyysturvan muodossa. Viinaslainen rahanjaon lopettaminen ei tietenkään tee työvoimapolitiikkaa yhtään aktiivisemmaksi, hiljentääpähän vähäisetkin elonmerkit puolimiljoonaisen kansanosan keskuudessa.

Vastausta on siis haettava joltain muulta suunnalta, vaikkapa Ruotsin suunnalta. Siihen antaa hyvän viikin aktiivisesta työvoimapolitiikasta Tampereen yliopistossa tohtoriksi väitellyt yhteiskuntatieteiden lisensiaatti ja työministeriön tutkija Matti Sihto. Tuore tohtori väittää ettei Suomi häviäsi mitään, vaikka ottaisi mallia Ruotsista.

Ruotsin talouspolitiikka, Suomen köyhänapu

Länsinaapurissa on kautta vuosikymmenten ohjailtu taloutta ja työvoimapolitiikkaa työllisyyden näkökulmasta, eivätkä tulokset ole ainaakaan huonommat kuin Suomessa. Päinvastoin Ruotsi on ollut OECD-maiden kärjessä kahdeksan prosentin työttömyydessään Suomen vähemmän kunnikkaita 20 prosentin lukemien vastaan.

Perusero maiden yhteiskuntapolitiikassa on se, että Ruotsissa työvoimapolitiikka nähdään osana talouspolitiikkaa, meillä taas osana sosiaalipolitiikkaa. Tietenkään käytännössä ei voi näin jyrkkää jakoa tehdä, sillä molempia politiikan lohkoja tarvitaan työllisyyden hoidossa, Matti Sihto toteaa.

Aktiivisesta työvoimapolitiikasta tohtoriksi väitellyt Matti Sihto muistuttaa, että terve talous on hyvän työllisyyden ensimmäinen ehto. - Se ei kuitenkaan riitä, vaan tulee satsata siihen harmaan arkiseen työvoimapolitiikkaan, väittää tuore tohtori.

Työvoimapolitiikan aktiivisuutta voidaan mitata eri mittareilla, joista Sihto mainitsee kaksi keskeistä.

Jos arvioidaan aktiivisen työvoimapolitiikan osuutta bruttokansantuotteesta, Suomi sijoittuu OECD-maiden kärkeen. Sijoitus johtuu enäänsyntyisestä työttömyydestä. Mutta kun mitataan aktiivisten ja passiivisten toimien suhdetta, Suomi pitää perää OECD-maiden perää.

Työvoimapolitiikka ei kuitenkaan saisi olla yhteiskuntapolitiikan köyhänapu, vaan oleellinen osa talouspolitiikkaa, jolla ohjataan niin työvoiman kysyntää ja tarjontaa kuin myös yritysten sijainninhjausta. Sihto muistuttaa varoittavana esimerkkinä läntisen Euroopan maiden päästäneen 80-luvulla työttömyyden karkaamaan käsistä talouden vapauden nimissä.

-Käsistä työstäytyntä työttömyyttä ei hevoin saada takaisin lähellekään entisiä lukemia. Käy juuri päinvastoin eli luvut pyrkivät nousemaan yhä ylempäs, sillä työttömyys synnyttää työttömyyttä, muistuttaa Sihto.

Hän arvioi, että Ahtisaaren-Pekasen työryhmän raportti on periaatteellinen yritys tuoda työvoimapolitiikka talouspolitiikan näytelmälle. Pelkkä talouspolitiikka onnistuessaan ei kuitenkaan Sihadon mukaan automaattisesti ratkaise työllisyyspolitiikan perusongelmia ja vääristymiä.

-Samanaikaisesti on kiinnitettävä huomiota ihan siihen tavallisen arkiseen työvoimapolitiikkaan. Toisin sanoen työvoimahallinnolla pitää olla kaikinpuolin riittävät voimavarat, eikä se ainakaan saa muodostua

työllistämisen esteeksi vähäisten resurssiansa vuoksi.

Kaiken takana on Rehn ja Meidner

Vaikka yhteiskuntapolitiikan suunta on monien tekijöiden summa, on yksityisillä henkilöillä joskus merkittävä osuus kulloisenkin linjan kehittämisessä. Ruotsin työvoimapolitiikkaan ovat keskeisesti vaikuttaneet kaksi ay-liikkeen piiristä nousutta tutkijaa eli Gösta Rehn ja Rudolf Meidner. Keskusammattijärjestö LO:n ja pitkällisen vasemmiston valtakauden siipien suojissa he ovat vuosikymmeniä olleet rakentamassa ruotsalaista työvoimapolitiikkaa. Vaikutus ei laantunut edes Carl Bildtin porvarihallituksen aika-

na. -Rehn ja Meidner ovat tehneet hienoa tutkimusta, joka perustuu sekä tieteelliseen työhön että toimintaan ay-liikkeessä. Työvoimapolitiikka voisi aivan hyvin perustua tieteelliseen oppiin, mutta sen tulee olla jatkuvassa vuorovaikutuksessa käytännön yhteiskuntapolitiikan kanssa, Matti Sihto pohtii.

Hänen mukaansa Suomessa on ihan hyvää alan tutkimusta, mutta hajanaisista ja vailla käytännön yhteyksiä. Yhteistyö ja julkisuus eivät olisi pahitteeksi. Yritetään korjata tilannetta ainakin julkisuuden osalta. Karensisänomien palstat ovat auki asiasta käytävälle keskustelulle.

HANNU OITTINEN

Pepi Reinikainen Kulttuuria kuritetaan

Media on selviytyjiä varten: varsinkin aikakaus-, perhe- ja naistenlehdet ovat rakastuneet voittajiin. Gaalat, ensiillat, palkintojenjaot, joissa kukitettu yleensä viihdetaitelijat - ottavat vastaan rahaa ja/tai mainetta shampanjalasi kädessä ja ruusu

hampaissa, saavat huomiota. Syntyvä käsitys, että kulttuurilla yleensäkin menee hyvin ja sen tekijöillä samoin.

Menee miten menee. Onko mitään tolkkua siinä, että esimerkiksi kirjailija saattaa kolota läpi aiheitaan useaan kertaan eri

kantilta ja tavoin - käydä ehkä hyvinkin rajatiloissa riittämättömyksinensä - taistellen koko ajan toimenlosta tässä materiaalissa maailmassa.

Jos normaali bruttokeskkipalkka on noin 100 000 markkaa vuodessa, tulisi kirjan tekemisestä - jos se olisi palkallista - saada siis kolmen vuoden ajalta 300 000 markkaa miinus verot. Vaan mitä saa, jos lopulta löytää itseään ja kustantajaa tyydyttävän ilmaisen ja julkaisupäätös tehdään? 6000 markkaa miinus verot. Kun kirjaa sitten myydään muutama sata kappaletta, tekijänpalkkiot eivät nouse kuin tuhanteen, pariin. Se siitä kärsimyksistä.

Taide, henkilökohtaisesti koettuna fiktiokirjallisuus, on marginaalista puuhaa tämän päivän Suomessa. Suuri yleisö, jota populaarijournalistit ja -politiikot kuohuttavat kauteen, luulee edelleen, että kirjailijat ja taiteilijat rypevät rahassa. Näin, vaikka kysyttäessä ei monikaan edes muista milloin viimeksi on ostanut täydellä rahalla esimer-

kiksi suomalaisen romaanin. Aktiivinen ostajakuntakaan ei vielä näin pienellä kielialueella takaa sitä, että esimerkiksi juuri kirjailijat eläisivät vain teostensa myynnillä. Tähän kykenee ehkä vain puoli tusinaa jos kauan julkaissutta kestoajakkista. Kaikki muut tarvitsevat apurahoja enemmän tai vähemmän.

Kirjastojen määrärahoihin ja kirjastokorvausapurahoihin kohdistuneet leikkaukset ovat kohdanneet rankkoina kirjailijoita - samaan aikaan kun kirjastojen lainaukset ja muu käyttö ovat huippusaan. Lukijoiden kiinnostus myöskin kirjojen tekijöihin ei ole hiipunut, he kohtautavat näitä vain yhä harvemmin. Kirjallisuusmatineoihin ei ole varaa.

Nämä asiat hautautuvat helposti viihteen massiivisen lisääntymisen alle: kansalle pitää kuulemma olla selviytymistarinoita ja sirkushuveja, vaikka leipä jäisikin vähemmällä. Turrutus myy ja ostajissakin on osaysyys. Se, mikä tekee rahaa, kiinnostaa myös yleisöä.

Lehdistö ja muu media tietää sen

eikä ole innostunut esittämään juttuja näkkiintyvistä ja velkaisista kirjailijoista ja jos on, niin kurjuudenmannekiini saa helposti saaliikseen myötätunnon sijasta paitsi leiman, vain yhä suuremman hiljaisuuden.

Saattaapa käydä niin, että joku hyvinä päivinä aloittanut kollegakin pahastuu moisesta "ammattikunnan mastamalaamisesta". Tai sitten taiteilijan kurjuus kiedotaan myyvään romantiikkaan, jonkinlaiseksi oma-valintaiseksi uhratumiseksi korkeamman taiteen puolesta.

Taiteilija ei ole kuitenkaan loinen, vaan päinvastoin luo ja ylläpitää monia työpaikkoja. Sitä paitsi vahva ja monipuolinen kirjallisuusmaailman omaimeinen taide ovat parhaita kansallisen identiteettimme takeita muuttuvassa maailmassa.

KIRJOITTAJA ON HÄMEENLINNASSA ASUVA KIRJAILIJA JA FREE LANCE - TOIMITTAJA.

Brasilian slummeissa moni lapsi joutuu kadulle siksi, että elämä kotona on sietämätöntä. Päiväkodit antavat turvaa pienemmille. Ne myös mahdollistavat isompien koulunkäynnin, koska heidän ei tarvitse hoitaa pikkusisaruksiaan. Kuva: Eija-Riitta Korhola

Viisi vuotta kadulla elänyt Andre saa päivittäin lämpimän aterian katulasten toimintakeskuksen ruuanjakelupisteessä. Kuva: Eija-Riitta Korhola

Yhteisvastuukeräys LASTEN HÄDÄN LIEVITTÄMISEKSI

Kirkon perinteisen yhteisvastuukeräyksen teema on tänä vuonna "Meidän maailman lapset". Keräyksellä halutaan kiinnittää huomiota ja antaa apua lasten hätään kotimassa ja ulkomailla. Presidentti Martti Ahtisaaren 5. helmikuuta avaaman keräyksen ulkomaisia kohteita ovat Angola, Eritrea, Mosambik, Brasilia, El Salvador, Nicaragua ja Kambozha. Kotimaassa autetaan vaikeissa elämäntilanteissa asuvia ja kodin menetyksen uhkaamia.

Apu jakautuu siten, että tuotosta menee ulkomaisiin kohteisiin 60 prosenttia ja loput 40 prosenttia kotimaahan kirkon katastrofirahaston sekä hiippakuntien ja paikallisseurakuntien diakoniatyön kautta. Keräys toteutetaan ovelta ovelle -listakeräyksenä noin 40 000 vapaaehtoiskerääjän voimin.

Keräämistään avusta seurakunnat saavat 10 prosenttia käytettäväksi omaan diakoniatyöhönsä. Keräys jatkuu huhtikuun loppuun saakka.

Viime vuonna yhteisvastuukeräys tuotti 23 miljoonaa markkaa. Keräyksen organisoivat valtakunnallisesti Suomen kirkon seurakuntatyön keskusliitto ja keräysjohtajana toimii Mikko Malkavara.

Voimat lopussa, tukea tarvitaan

Julkisuudessa väitetään, että lama väistymässä tai ainakin hellittämässä otetaan. Ruohonjuurisella liik-

kuvien seurakuntien diakoniatyöntekijöiden havainto on kuitenkin jopa päinvastainen. Missä vain on ruokaa tarjolla, sinne tullaan ja todella nälkäisinä. Kirkon diakoniatyö joutuu ottamaan avustusanomuksia vastaan yhä enemmän.

Eikä ainoastaan leipä ole lopussa, vaan myös henkiset voimavarat alkavat ehtyä perheissä. Kasvavan polven henkisiä ja aineellisia tarpeita ei pystytä tyydyttämään, sillä kaikki raha menee ruokaan ja asumiseen. Tässä tilanteessa monta vuotta työttöminä olleiden vanhempien henkiset voimat alkavat loppua.

Osa yhteisvastuukeräyksen kotimaaisesta tuotosta käytetään avunsaannin tehostamiseen suojaverkko-toiminnan avulla, jota hoitaa Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön keskus. Koska ahtaalla olevat ihmiset joutuvat hakemaan apua lukemattomista eri paikoista, pyritään suojaverkko-

toiminnalla tehostamaan auttajatahojen yhteistyötä.

"Jos tämä katu olisi minun"

Yksi ulkomaanavun kohteista on Brasilia, jossa miljoonat lapset asuvat ja elävät kaduilla. Orpous tai hylkääminen ei ole ainut syy katulapsien määrän jatkuvaan kasvuun, vaan surkeat asuinolot slummeissa, rikkinaiset perheet ja köyhyys pakkottavat lapset hankkimaan elantonsa kaduilta.

Niillä, jotka onnistuvat tekemään sen vaikkapa autonpesijänä, kengänkiillottajana tai makeisten myyjänä, on vielä mahdollisuuksia. Mutta iso osa ajautuu huumaiden käyttäjiksi, rikollisiksi tai prostituoiduiksi. Viime mainittuja on Brasiliassa satoja tuhansia alaikäisiä.

Monet katulapsista pelkäävät kirjaimellisesti henkensä puolesta, sillä

köyhä lapsi nähdään Brasiliassa turvallisuusriskinä, jonka saa tappaa oman turvallisuutensa nimissä. On totta, että köyhät lapset varastavat, mutta monilla ei ole muuta mahdollisuutta hankkia ruokaa pysyäkseen hengissä.

Brasiliassa toimii Jos tämä katu olisi minun -projekti, jolla kuten muillakin projekteilla pyritään turvaamaan katulapsille mahdollisuus koulunkäyntiin, ammatin hankkimiseen, ylösijaan ja terveelliseen ravintoon.

(Kirkon tiedotuskeskus/Karenssinsonomat)

Työllistämistuki muuttuu huhtikuun alusta

Työllistämistukien muutos on julkisuudessa ollut vireillä viime kesästä saakka, jolloin julkistettiin selvitysmies Harri Skogin yhden miehen komitean raportti. Sen kantavana ideana oli ns. työllistämistukiviidakon perkaaminen ja painopisteen siirtäminen passiivisista (työttömyysturva) aktiivisiin toimiin. Kun työllistämistukia on tällä hetkellä 19, joita ei kukaan hallitse, on ne määrä supistaa viiteen.

Asetuksen muutos on työministeriössä sekä lausunnolla EU:ssa, joten ministeriöltä ei saa faktatietoja. Kerromme sen, mikä nykytietojen mukaan on toteutuksessa. TVY seuraavaksi kehitystä ja tiedottaa siitä jäsenjärjestöilleen ja julkisuuteen. Olemme myös yhteydessä sosiaalialan tutkijoihin ja asiantuntijoihin sekä ay-liikkeeseen, jotta muutos

olisi työttömän kannalta paras mahdollinen.

TÄSSÄ PÄÄKOHTIA TULOSSA OLEVISTA MUUTOKSISTA:

- tavoitteena on edistää ja parantaa työmarkkinoille sijoittumisen valmiuksia
- pyritään irti tukityö/työttömyyskierteestä, jonka vaihtoehdoksi kaavailaan ns. kehittämissporkua (17 §), työllistämistuki, koulutus ja muut työhallinnon toimet yhdistetään työttömän elämäntilanne huomioiden (18 §)
- työllistämiskasot tulevat olemaan nykyistä pidempiä, eikä työllistämisen edellyttä tetyt pituisista työttömyyttä, pitkäaikaistyöttömyyttä määriteltäessä useammat työttömyyskasot lasketaan yhteen

- (2 §)
- työttömälle laaditaan henkilökohtainen työllistymissuunnitelma (4 §), jossa kartoitetaan työllistymisen esteet ja edellytykset (mm. koulutus ja kuntoutus)
- työnantajien mahdollisuutta keinoilla työllistämistuilla rajoitetaan (19 §) sillä 6 kuukauden automaattinen halpatyö poistuu, tilalle tulee joko oppisopimus, pysyvä työpaikka tai työ-kuntoutus-koulutus -yhdistelmä
- työnantaja ei myöskään saa enää ns. työharjoittelutukea (20 § kumoutuu), sillä siinä oli runsaasti väärinkäytöksiä
- samalla on poistumassa (vaihtokauppana?) 3 kuukauden irtisanomism- tai lomautusrajoitus (21 §:n 2 momentti kumoutaan)
- myös tuen määrä ja työaika

- muuttuvat (22 §), markkamäärä on vähintään 2500 ja enintään 4500 (peruspäiväraha korotettuna 80 prosentilla) 5 päivältä viikossa
  - tuen ja palvelukokonaisuuden kesto muuttuu (22 a §) : työhön enintään 10 kk kerrallaan, oppisopimuskoulutukseen koko ajalle ja palvelukokonaisuuteen 18 kk, josta siis työllistäminen 10 kk (esim. työ-koulutus-työ-kuntoutus-työ)
  - useampaa vuotta koskevia päätöksiä tehdään (22 b §) ehdolla että määrärahoja on käytettävissä
  - osa-aikatyö poistuu (24 §)
  - työllistämispalvelu säilyy (26 §) valtiolle ja kunnille, ei yrityksille
- Tällaiset ovat käytettävissä olevat tiedot. Koska uudistus merkitsee myös työvoimatoimistojen päätösvallan kasvua, on työttömien yhdis-

tysten syytä pitää yhteyttä paikkakuntansa työvoimaviranomaisiin. Tämä voi oikein oivallettuana merkitä työttömien yhdistysten ja TVY:n vaikutus- ja arvovallan kasvua, sekä asetusmuutosten lopullisen muodon hioitusta mahdollisimman lähelle työttömien tarpeita ja toiveita.

Erityisesti pitkälle syrjäytyneiden ja muuten vaikeasti työllistettyjen sekä vähän koulutettujen kohtalo huolestuttaa, sillä on vaara että uudistus lisää eriarvoisuutta työttömien kesken. Ellei asia ole vielä tullut lainlaajitajille ja työvoimahallinnolle selväksi, todettakoon että ihmisten heikentelejätkö on kaikista kallein tapa koko yhteiskunnalle hoitaa työttömyysongelma, puhumattakaan asian inhimillisestä hinnasta.

Työttömän eduskunta

Kokoomus ei mittään, keskusta ei mittään, demarit ei sitäkään mittään, kristilliset, vihreät ja vasemmistoliitto, nekään ei kukaan oo yhtikäs mittään... Näinhän se homma näyttää olevan Hectoria mukailen.

Vai sanokaapa, onko jokin näistä erityisesti työttömien puolue. Kokoomus on naulinnut itsensä Pekas-arkkuun, vasemmistoliitto irrottanut itsensä siitä, demarit ja keskusta kilpailevat kumpi uskaltaa "säastää" enemmän. Vihreät käyvät työttömyyden kimppeun tuulimyllyllä ja kristilliset hurksaalla nalamalla.

Entäpä sitten uudet ja uuvanhant puolueet? Nuorsuomalaiset ajavat Thatcherista oikealta ohi, Vapaan Suomen liitto on juuttunut EU-su-

hon jne., uuvanhant SMP:tä alkaa olla joka lähtöön.

● ● ●

Työttömiä on vuosien mittaan useaan otteeseen kehoitettu järjestäytymään omaksi puolueekseen, mutta onneksi näin ei ole käynyt. Ainakin kolmesta syystä onneksi. Ensinnäkin työttömyys ei ole riittävän yhdistävä eikä pysyvä olotila yhteiskunnallisen vakaumuksen pohjaksi, toiseksi puolueeksi järjestäytyminen olisi tuonut linja- ja muut riidat välittömästi työttömien liikkeeseen, kolmanneksi muut puolueet olisivat menettäneet vähäisenkin aidon kosketuksensa työttömien todellisuuteen.

On siis hyvä, että työttömiä on

kaikissa puolueissa ja puolueiden ulkopuolella. Nyt on aika tehdä suuri liikkahds puoluekentän sisällä, eli mennä jos se suinkin on mahdollista itse kukin läheisimmäksi kokemansa puolueen ovele kolkuttelemaan. On sanottava kova sana, mutta on oltava itse valmis tekemään kovia tekoja. Pelkkä ääni ja uho ei riitä.

● ● ●

Mitä nuo kovat sanat ja teot sitten voisivat olla? Kolkuttajan kannattaa kysyä siinä vaalikahvin ohessa mm. seuraavia asioita:

- Onko työntekijä maan voimavara vai kuluerä?
- Tietääkö ehdokas työn ja työttömyyden hinnan yksilön elämässä?

- Pitääkö jokaisen selvittää "omilaan"?
- Onko perustuslaki "kansalaisten työvoiman" osalta säilytettävä perinteisessä muodossaan?
- Pitääkö yhteiskunnan järjestää erilaisia turvaverkkoja mm. työttömyyden varalta?
- Onko velvoitetty jossain muodossa palautettava takaisin lakiin?
- Onko nuorten työllistäminen työmarkkinatuella ilman työsuhteen suojaa laillista?
- Onko työttömien aktivoiminen tukemista vai oman onnensa nojaan jättämistä?
- Kohdistaisitko paljon puhutut uudet säästöt työttömiin ja missä laajuudessa?
- Pitäisikö oamisuusveroprosenttia korottaa ja kuinka paljon?

- Tuoko viennin kasvu työpaikkoja vai mihin rahat menevät?

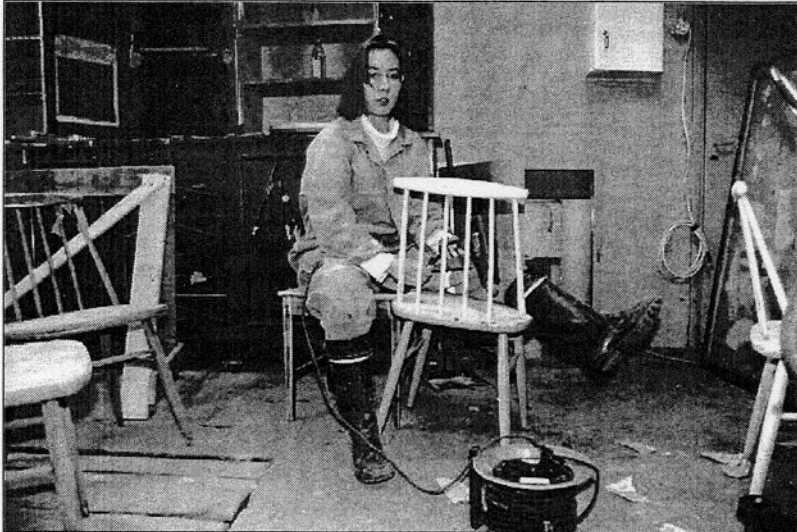
- Pitäisikö yleensä ottaa rikkailta ja antaa köyhille?

- Montako työpaikkaa tulevallalla vaalikaudella on mahdollista luoda?

● ● ●

No tässä pientä vinkkiä. Itse keksit varmaan lisää ja parempia kysymyksiä, mutta tärkeintä että menet ja kolkutat. Ja kun vaalipäivä koittaa, äänestät sitä joka parhaimman vastauksen uskottavimmin antanut. Että kaikki edellä mainitut puolueet ja muut eduskuntaan yrittäjät/pääsi-jät olisivat jottain!

Työpajassa nuori pääsee arkeen kiinni

Katja Levonjan pesti nuorten työpajassa päättyi helmikuun puolessa välissä. Seuraavasta työpaikasta ei ole tietoa.

Vammalassa puoli vuotta sitten aloittanut nuorten työpaja pyörii täysillä kierroksilla. Paja tarjoaa nuorille työtömmille katkon kartsalla pyörimiseen ja ponnahduslaidan takaisin työmarkkinoille.

Työsuunnittelija Jarkko Kulonpäällä on kiire. Puhelin soi pöydällä ja taskussa, pieni toimisto pullistelee laatikoita ja puuleluja. Vammalan nuorten työpaja elää nousuhdanna.

Nuorisotoimenjohtaja Pertti Parkkisen "lapsena" syntynyt paja aloitti puoli vuotta sitten. Se on työllistänyt kymmenen nuorta.

Nuoria voitaisiin ottaa enemmänkin, sillä töitä on riittänyt tosi hyvin. Tumput suorina ei kukaan

jouda seisokelemaan, Kulonpää toteaa tyytyväisenä.

Tarvetta työllistämiseksi olisi. Vammalassa on työtä vailla lähes 300 alle 25-vuotiaasta nuorta. Monet ovat jääneet ilman ensimmäistään paikkaa ammattikoulutuksen jälkeen.

Työpajan tarkoitus on ehkäistä syrjäytymistä ja auttaa nuoria pääsemään työn makuun", Kulonpää kuvailee.

Toissäkäynnissä on loppujen lo-

puksi aika lailla oppimista. Säännöllisyys, vastuu omasta työstä, ryhmätyö ja ammatilliset taidot ovat pajan kasvatuksellisella tavoittelustalla.

Metallia, puuta ja palvelutyötä

Vammalan pajassa tehdään puu- ja metallitöitä sekä kaupungin piikkiin että yksityisille tilaajille. Palvelutoimialalla siivouskeikat ja piha-työt työllistävät. Savipaja ja ompeluhomma on tulossa, jotta työtöillekin löytyisi "sopivaa" työtä. Nyt työtöjä on kymmenestä työllistetyistä vain kaksi.

Kulonpää on ylpeä joukostaan.
- Kaikilla on hieno asenne työhön. Tätä pajaa hoidetaan kuin firmaa ikään. Me tehdään töitä toisiamme, hän hehkuttaa. Kulonpää on pajansa ympärivuorokautinen pr-mies, joka laajoilla yhteiskuntasuhteillaan hankkii työmaalleen julkisuutta ja tilauksia.

Meidän asennetta voisi kutsua vaikka vammalalaiseksi pajamalliksi. Olen nimittäin nähnyt myös pa-joja, joissa työnteko ei ollut pääasia, Kulonpää vertaa.

Hän laskee kaupungille tehdyt työt suoraan veronmaksajille koituviksi säästöiksi. Ne tulevat useaa kautta.

Kaupunki ja valtio sijoittavat pajaan tänä vuonna noin 700.000 markkaa. Meidän tienaustavoitteemme on 50.000 markkaa, mutta uskon sen ylittyvän reilusti, kuittaa Kulonpää.

Nuorten selviäminen omillaan vähentää kunnallisen tuen tarvetta ja ehkäisee kalliiksi koituvia sosiaalisia ongelmia. Pajassa hankittu työkokemus saattaa olla nuorelle ponnahduslauta "oikeaan" työpaikkaan tai kimmoke jatko-opiskeluun.

Kirkon katolle EU-tuella

Nuorten työpaja ei ole pelkkää näpertelyä. Jarkko Kulonpäällä on kunnianhimoisia hankkeita viireillä.

Lousjarjon nuorisotalon remontointi on työtarjous vetämässä. Se voisi työllistää oman kolmi- tai nelihenkinen työryhmänsä.

Euroopan unionikin vilahtaa Ku-

lonpään suunnitelmissa.

Tyrvään Pyhän Olavin kirkon paanukaton korjaukseen haetaan EU-rahaa. Kattoremontti on iso hanke. Me voisimme osallistua töihin ammattimiesten ohjauksella, hän kaavailee.

Kulonpää uskoo, että paja voisi työllistää nykyistä enemmänkin väkeä.

Työn laatu näyttää, mihin me pystymme. Kun täytämme asiakkaiden toiveet, tilauksia riittää varmasti.

Paja ei toimi pelkällä tilauspohjalla. Oma tuotekehittäjäkin on!

Hiljattain pajassa aloitti työrupeamansa Pasi Orre, armoston kalamies. Käsitään kätevä mies sai päähänsä kokeilla oman pilkkimallin tekoa. Koe-erä valmistui muutamassa päivässä.

Erilaisilla kalastustarvikkeilla voisi olla kysyntää. Sohjokauhoja, pilkkejä ja muuta työtarvetta voisi valmistaa itse ja kiertää myymässä kalastuskiisoissa. Yksilöllisillä tilauspilkeilläkin voisi olla kysyntää, suunnittelee Pelle Pelottoman hengenheimolaiseksi tunnustautuva Orre.

Kaikki työ kelpaisi Katjalle

Tämä on pieni kuolema. Tosi masentavaa, miettii Katja Levonja. Hän on paiskinut pajassa töitä sallittu puoli vuotta. Työttömyys odottaa helmikuussa.

Tässä on juuri muodostunut kiiva työyhteisö ja hyvä yhteishenki porukan kesken, suree Katja, jolle paja on ollut niin myönteinen kokemus, ettei parantamisen aiheita tule mieleen yhtäkään.

Peruskoulupohjalta maailmalle ponnistava Katja on 21-vuotias. Pajatyöt ovat olleet lehtien haravoitinta, maalausta ja huonekalujen kunnostusta. Ihan ok hommaa, mutta ei niistä toiveammattia löytynyt, tuumii Katja.

Mikä vaan työ kiinnostaa, vihjaa Katja. Työnantajat, huomio!

PÄIVI GULLICHSEN

Sirkkulanpuiston kokeilu Kuopiossa onnistunut

ASUNNOTTOMAT EIVÄT ENÄÄ OLE ASUNNOTTOMIA

Kun ongelmaiseksi komissa ja muiden silmissä leimautunut ihminen saa asunnon, hän usein sen myös pian menettää. Hän ei sopeudu ympäristön tapoihin, tai ympäristö ei sopeudu hänen tapoihinsa. Kuopion Sirkkulanpuiston oman avun yhteisö on elävä esimerkki siitä, että näin ei välttämättä tarvitse käydä.

Kuopiossa neljä vuotta sitten alkanut kokeilu, missä yksinäiset, pitkään vailla vakituista asuntoa olleet "rantojen miehet" saivat paitsi rivitaloyksistön Kallaveden rannalta, myös mahdollisuuden osallistua itse asuinviihtyvyytensä ylläpitoon. Omalla työllään ja toiminnallaan he voivat pitää asumiskulunsa kurissa.

Asukkaiden yhdyssiteeksi tuli Sirkkulanpuiston toimintayhdistys, jonka päättäjiä ja toimijoita asukkaat tasa-arvoisesti halutesaan ovat. Vuonna 1983 alkunsa saanut yhdistys auttaa ja rohkaisee mm. päihde- ja moniongelmaisia, työttömiä ja asunnottomia täyteen kansalaisuuteen, irti asiakkaan mentaaliesta.

Yllättäen Kuopion asunnottomia ei enää voi sanoa asunnottomiksi. Asiaa tutkinut Kuopion yliopiston sosiaalitehtäiden laitos toteaa neljän vuoden seurantaraportissaan, että Sirkkulanpuiston kokeilu on onnistunut.

Vilkaisu patkan päällä Likolahden rantatontilla todistaa samaa. Asukkaat ovat omin käsin luoneet yhteisön, joka antaa joka päivä mielekästä työtä ja tekemistä, tukea ja ystäviä. Pisimpään asuneilla muutos näkyy jo päällepäin: keskustelukumppania katsotaan kirkkaasti silmiin, olemus on siisti ja ryhdyttävä.

Pientalot tehtiin kaupungin ja aravalainan turvin. Asukkaat maksavat vuokrissaan lainojen korot ja lyhennykset pennilleen takaisin yhteiskunnalle. Mistään armopa-

loista ei siis ole kysymys. Lainan takaisinmaksu on sujunut etusijassa. Kiitos tästä kuuluu yhteisön talokootyölle ja Raha-automaattiyhdistykselle, joka on avustanut asuntojen omistajayhteisöä.

Sirkkulanpuistoon ovat tultu- muksen mukaan parhaiten sopeutuneet asumaan maalta kaupunkiin muuttaneet ns. agraarimiehet. Nyt yhdistys kehittää useita asumismuotoja tutkijoiden "kaupunkilaisnomadeiksi" nimittämille nuorille miehille, naisille ja mielenterveyden ongelmista kärsiville moniongelmaisille.

URPO MÖNKKÖNEN

Sirkkulanpuiston periaatteita:

- Tarvitaan erilaisuutta ja monimuotoisuutta. Yhteisöllinen monimuotoisuus pitää yllä elinvoimaa.
- Tavoitteena on omatoimisuus ja elämäntilo.
- Rakennetaan kodinomaisia ihmisten kennostoja, jotka antavat vertaistukea ja ammattitaitoista apua.
- Toimijat ovat kansalaisia eivätkä asiakkaita.
- Vetäjien ja tukihenkilöiden roolina on toimia kansalaisrohkaisijoina, stimulaattoreina ja katalyyttina. He opastavat, eivät holhoa.
- Viranomaisilta odotetaan promootorin roolia.

Sirkkulanpuiston yhteystiedot:

- puh.joht. Anna-Liisa Niemelä, puh & fax 971 - 2615 518
- tiedottaja Eino Pelkonen, puh 949 - 379 441
- sihteri Urpo Mönkkönen, työ-

Tervetuloa! (suom.)
Welcome! (engl.)
Kääkekehän kylässä! (sav.)

puh. 971 - 164 320, kotipuh & fax 2824 701
- toimipisteet: Likolahti, Selvis-Tupa, Kierätyskeskus, Sateenkaari, Puistolan lava, Niitylahti, Leppävirran omatoimikeskus, Siilinjärven omatoimikeskus, Kärki-ryhmä (Kuopion Märkä-Tupa) ja Pihlajamäki (luomupelto).

Ministeriö tutki työttömien omaehtoista toimintaa:

Työttömyyttä ei ratkaista pelkän hallinnon toimilla

Työministeriö on julkaisut Jorma Vilhusen tutkimuksen Työttömien omaehtoisen toiminnan suuntautuminen Suomessa.

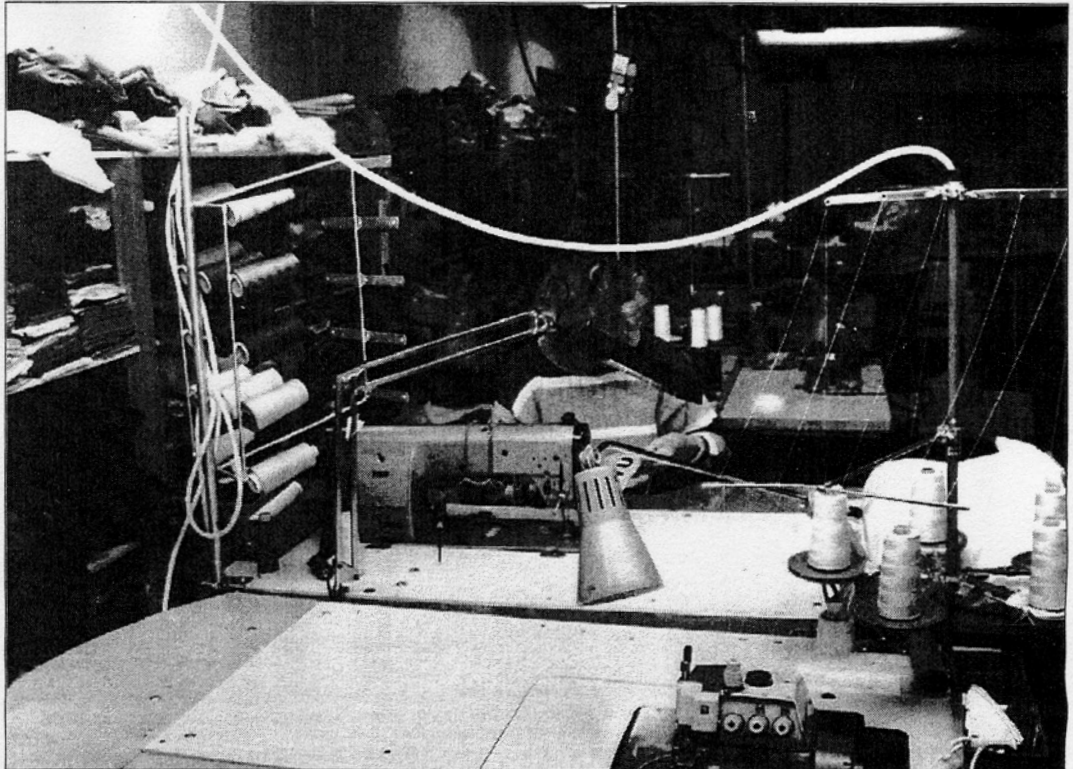
Tutkimus on osa yhteispohjoismaista hanketta, jonka tavoitteena on työttömien aktivoiminen ja työttömyyden helpottaminen sen avulla.

Vilhusen tutkimuksessa käsitellään sekä työttömien järjestäytymistä omiin yhdistyksiinsä sekä erilaisten työllistämiprojektien ja -muotojen vaikutusta.

Tutkimusraportissa todetaan, että työttömien aktivointi ja työmarkkina-avun ylläpito on nykyisen massatyöttömyyden oloissa työhallinnon kannalta erittäin tärkeä toimintalinja, jolla voidaan vaikuttaa myös työvoiman kysyntään kehittämällä uusia työnteon malleja, jakamalla työtä uudelleen ja kehittämällä pienyrittäjyyttä.

Itse asiassa massatyöttömyyden hoidossa pelkkä viranomaisten ja hallinnon toiminta ei riitä, vaan työttömien omalla yhteistoiminnalla ja esimerkiksi viime vuosina virinneellä uudella osuustoiminnalla on ratkaiseva merkitys.

Pohjoismaisittain vertaillaessa Suomen kokemuksilla on eniten painoarvo, koska massatyöttömyyteen siirtyminen on täällä tapahtunut historiallisestikin arvioitaessa poikkeuksellisen rajuna. Suomessa työttömyys on iskenyt parhaassa työissä olevaan ja ammattikoulutetun ihmisryhmään.

Työttömien yhdistykset ja toimintakeskukset toimivat osaltaan työttömien aktivoimiseksi. Kuvamme Lahden toimintakeskuksen ompelimesta.

Palvelujärjestelmä ei yksin riitä

Tutkimuksen mukaan työttömien oman toiminnan laajuus kuvastaa osaltaan sitä, että julkinen palvelujärjestelmä ei pysty vastaamaan uusiin työmarkkinaongelmiin.

Työttömyyteen joudutaan samanaikaisesti reagoimaan työhallinnon ja muiden viranomaisten lisäksi myös kansalaistoiminnan piirissä.

Vilhusen selvituksen mukaan joillakin aloilla vapaaehtoisuuteen perustuva yhteistoiminta vaikuttaa jopa toimivamalta kuin viranomaistoiminta.

Esimerkiksi koulutettujen työllistämishankkeiden suosioon vaikuttaa osaltaan, että hyvin koulutettujen työllisyyden hoito ei ole kuulunut työvoimapolitiikan painopisteisiin hyvässä työllisyystilanteessa.

Toisaalta vapaaehtoinen työttömien oma toiminta yleistyy myös niillä työhallinnon tehtävälalueilla, missä työhallinnon tehokkuus ja kattavuus on ollut hyvä. Tämä on

näkyntä mm. työosuuskuntien hankkeina järjestää määräaikaista töitä jäsenilleen. Toiminta on ollut tehokkainta nimenomaan lyhykestuisten työsuhteiden markkinoilla.

Tilapäisyys on nyt ominaista

Nykyisen kaltaisia työmarkkinoita hallitsee ilmiö, jota voidaan nimittää tilapäisyydeksi.

Jopa puolet työmarkkinoitten työsuhteista arvioidaan olevan määräaikaista ja tilapäisiä työsuhteita.

Osittain samaa ja osittain eri ilmiötä kuvaavat mm. osa-aikaiset työsuhteet, itsensä työllistäminen ja työvoiman vuokraus. Työelämän ehtojen kovetessa osa työvoimasta suuntautuu tietoisesti ydintyömarkkinoille ja osa joutuu yhä pahemmin syrjään työmarkkinoilta.

Tutkimuksen mukaan työttömien yhdistykset toimivat usein työttömi-

en ensimmäisinä sosiaalisina suoja-verkkoina, ja erilaiset hankkeet ideahautomoina ja omaehtoisen toiminnan kasvulustoina.

Nykyisessä massatyöttömyyden tilanteessa työvoimaviranomaisilla ei ole enää aikaa ja voimavaroja samankaltaisiin yksilöllisiin palveluihin ja hankekohtaisiin projekteihin kuin aikaisemmissa rakennekriseissä.

Vilhusen tutkimuksen mukaan avoin kysymys on edelleen se, miten viranomaiset pystyvät hyödyntämään työmarkkinoilla viriävän kansalaistoiminnan ja vapaaehtoistyön. Toiminta pitäisi nähdä yhä enemmän osana julkisten palvelujen muutosta siten, että paikallisyhteisöille voidaan antaa voimavaroja ja kehittämistehtäviä paikallisista tarpeista nousevien hankkeiden toteuttamiseen.

Omaehtoinen toiminta kasvaa

Työttömien omaehtoinen toiminta kasvaa koko ajan. Kasvu koskee sekä yhdistysten toimintaa että erilaista suoraan työllistävää toimintaa kuten yrittämistä ja osuustoimintaa.

Työttömien yhdistysten työ on luonteeltaan sosiaalista, mutta samalla on luotu ja luodaan suuntaviivoja myös aktiivisesti työmarkkinoille suuntautuviin toimiin.

Massatyöttömyyden aikana työn ja toimeentulon järjestämiseen syntyy perinteisestä palkkatyöstä poikkeavia tapoja.

Työmarkkinoilla on paljon kysyntää työsuorituksista, joita on vaikea tehdä olemassa olevissa työorganisaatioissa vallitsevilla palkkakatannuksilla.

Näin on syntynyt uudenlaisia yksityisten henkilöiden tai suurempien henkilöryhmien yhteenliittymiä,

joitten avulla organisoidaan työmarkkinoilla esiintyvää kysyntää työtilaisuuksiksi.

Vilhusen selvituksen mukaan työttömien paikallistasolta lähtevälle toiminnalle avautuu useita kasvun ja kehitysmahdollisuuksia mm. hyvinvointipalvelujen muutosten, yritystoiminnan paikallisen osaamisen, viranomaistoimintojen uudelleen-suuntautumisen ja kansainvälistymiskehityksen alueilla.

Oleellista tutkijan mukaan on, että kukin osapuoli pystyy tuomaan yhteistyöhön mukaan oman erityisosaamisensa, jota voidaan yhdessä viedä eteenpäin.

Uhkakuvan voidaan puolestaan nähdä tietty sisänpääntäytyminen ja erilaisten rinnakkais toimintojen syntyminen kilpailemaan samoista tehtävistä.

Yhteisöllisyys on kuitenkin ennen kaikkea voimavara paikallisyhteisöjen ja kansalaistoiminnan aktivoimisessa.

Työttömyysongelman ratkaisu?

Raivataan työllistämistä vaikeuttava lakiviidakkoo.

Lopetetaan yritysten tekeminen veronmaksajien kustannuksella.

Poistetaan työnantajan palkkaperusteiset maksut eli työvoimaverot.

Elleivät nuokaan toimet johda täystyöllisyyteen, niin otetaan käyttöön negatiivinen verotus. Kokonaisansio koostuu silloin nykyisen työttömyyskorvauksen suuruisesta

perusturvasta ynnä marginaaliverotetusta palkasta. Esim. jos henkilön perusturva on 3000 mk/kk ja siitä vastaava marginaalivero 50 %, niin kuukausipalkan ollessa vain 4000 mk/, ovat kokonaisansiot 5000 mk eli yhteiskunnan tuki on 1000 mk.

Vero 10000 mk:n kuukausipalkasta onkin sitten jo 2000 mk. Käyttäkseen työttömyysloppuun tällä systeemillä varmasti, koska palkkaus ei enää ole työllistä-

misen este.

Tästä huolimatta kokonaisansiot muodostuvat siedettäväksi. Ovathan ne aina suuremmat kuin nykyinen työttömyyskorvaus.

Sen työn arvo, jonka nykyiset työttömät työllistettyinä saisivat aikaan on noin

100 mrd mk/v. Täystyöllisyys siis parantaisi kansankannon hyvinvointia parillakymmenellä tuhannella markalla henkeä kohden vuodessa.

Työvoimaveron poistamisesta huolimatta täystyöllisyys lisäisi valtion tuloja huomattavasti. Kun entisen työttömyyskorvauksen saajat nyt maksaisivat veroja, eikä yrityksiä tuettaisi, niin pelkästään näistä valtiolle kertyisi lisätuloja n. 70 mrd mk/v.

Silloinpa olisi varaa sekä roimiin veroalennuksiin että eläkkeiden indeksikorotuksiinkin.

Vaikka työttömyyseläkeläisenä olenkin jo selviytynyt pahimmasta, uskoisin tietäväni miltä ihmisistä tuntuu, itsekin työttömyyden nöyryyksen koke-

neena. Kun lisäksi joka tuutista tulvii jatkuvasti tietoa työttömyyden aiheuttamasta taloudellisesta ja henkisestä häädästä, niin on kohtuuttoman traumaattista vain avuttomana seurata tätä kaikkea, kun samalla kuvittelee omaavansa viisasten kiiven, joka ratkaisisi koko ongelman.

Olisinkin äärettömän kiitollinen hänelle, joka todistaisi, että on olemassa muitakin kuin poliittisia syitä, jotka estävät ratkaisumallini toimimisen siten kuin olen edellä kaavailut.

MATTI LOUNASSALO

Hyvinkään Työttömät ry:n rivijäsen

Työttömien ääni kuulumaan SAK:ssa

SAKssa on valmistunut SAK:n ja TVY:n edustajista koostuneen työttömien yhteistyöryhmän raportti "Työttömän Silmin -työstä ja toiminnasta ay-liikkeessä".

Yhteistyöryhmä ei yrittänyt keksiä mitään uutta, vaan kokosi TVY:n sekä SAK:n ja sen liittojen piirissä saatuja kokemuksia tekstiksi, jonka toivotaan hyödyttävän kaikkia toiminnassa työttömien hyväksi ammattiyhdistysliikkeen ja työttömien kesken.

Asia oli vakava, mutta työ sujuu lupsakasti. Vaikka yhteistyötä on ollut paljon kaikilla tasoilla ja vaikka samoja asioita on pohdittu aikaisemminkin, on runsaan puolen vuoden työ ollut todella opettavaista. Kokoajan esille on tullut ajatuksia yhteistyön kehittämiseksi, eikä kehittämisen läheskään aina edellytä lisävaroja.

Tärkeimpänä aineellisenä asiana kokouksissamme on ollut työttömyysturva. Se pulpahti esiin jokaisessa kokouksessa vaikei teemana aina ollut - eikä syyttä. Pikaisesti laskien Ahon hallitus on ajanut läpi vähintään 16 huononnutta työttömyysturvaan. Kuitenkin tärkein on pelastettu kolmen yleislakouhan avulla, nimittäin vielä toimiva järjestelmä.

Eduskuntavaalien alla onkin kansanedustajaehdokkaita syytä kysyä, mitä mieltä he ovat hallituksessa ja virkamiesportaissa elävistä suunnitelmista edelleen heikentää työttömyysturvaa, miten he tulevat vaikutuksi tuluaan käyttäytymään.

Työttömän muu sosiaalinen asema ja työttömyydestä koituvien haittojen lieventäminen puhuttivat myös paljon. Työttömien toimitilat, edulliset ruokailumahdollisuudet, opiskelu, vapaa-ajan toiminta, kunnan ylläpito jne. ovat kukin tärkeitä asioita.

Työryhmä pohti lisäksi, miten työttömän ääni saadaan paremmin toimintaan ja päätöksentekoon mukaan. Millä tavalla SAK:n toimia voidaan tehdä tunnetuksi työttömien piirissä ja miten SAK:n paikallisarjastot ja ammattiosastot voisivat olla tukemassa työttömien toimintaa sekä vetämässä työttömänsä mukaan omaan toimintaansa.

SEPPÖ VAINIO
TVY:n ay-vastaava
AARNO ATAMURTO
SAK:n hallituksen varapuheenjohtaja

P.S. Yhdistykset saavat raportin käyttöönsä sen valmistuttua.

Apulaisprofessori Asko Suikkanen :

Tulevaisuudessa ei enää saa mitään ilmaiseksi

Työntekijöiden on oltava sosiaalisia sopimuksia solmittaessa tasavertainen osapuoli valtiotodella ja työnantajien rinnalla, sanoo apulaisprofessori Asko Suikkanen.

Tulevaisuudessa ihmiset eivät enää saa yhteiskunnalta mitään ilmaiseksi. Heidän on saamiensa tulonsiirtojen vastineeksi osallistuttava eri tavoin aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Yhteiskuntaa on kehitettävä "sosiaalisten sopimusten" suuntaan, sanoo apulaisprofessori Asko Suikkanen Lapin yliopistosta. Asko Suikkanen puhui Varkaudessa järjestetyssä Vasemmistoliiton ay - parlamentissa, johon osallistui yli 400 ammattiyhdistysaktivistia.

- Nyt on muotoiltava uuden aikakauden "sosiaalista sopimusta". Tämä muotoutuminen tapahtuu nyt

paljolti väkivaltaisesti työttömyyden sekä toimeentulo-, koulutus- ja muiden ongelmien vuoksi, Asko

Suikkanen arvioi. Työntekijöiden on oltava sosiaalisia sopimuksia solmittaessa tasavertainen osapuoli valtiotodella ja työnantajien rinnalla. Kaikkien on sitouduttava "sosiaalisiin sopimuksiin" ja mietittävä, mitä he voivat antaa yhteiskunnalle, ja mitä he saavat vastineeksi.

- Ihmiset voisivat niin halutessaan esimerkiksi vaatia, että he saavat käyttöönsä omat eläkevaransa ja voisivat halutessaan esim. jäädä varhaiseläkkeelle. Vastineeksi he sitoutuisivat jollakin tavoin osallistumaan aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Asko Suikkanen ehdottaa

Palkkatyötä ei enää riitä kaikille

Asko Suikkanen mukaan nykyisessä kriisissä ei pohjimmitaan ole kyse työttömyydestä vaan siitä, että palkkatyötä ei enää riitä kaikille. Palkkatyön ja toimeentulon ehdot muuttuvat radikaalisti. Perinteinen ns. normaalityösuhtemalli on Suikkanen mukaan joutunut kriisiin. Tässä mallissa on keskeistä oletus siitä, että useimmat ihmiset osallistuvat työelämään pääasiassa yhden "normaalityösuhteen" kautta ja heidän toimeentulonsa ja sosiaaliturvansa määräytyy pääasiassa sen mukaan. Palkkatyön luonne on olennaisella tavalla mutunut mm. siten, että perinteiseen palkkatyöhön joudutaan yhä useammin liittämään erimuotoista yrittäjyyttä.

- Nyt on kyse uudesta aikakaudesta. Keskeistä on yhteiskunnan yksilöllistyminen ja eriytyminen. Kyse on myös yhteiskunnan rakenteellisten tekijöiden muutoksesta.

Onko edessä "pysyvä tilapäisyys"?

Asko Suikkanen mukaan työelämässä on siirrytty "pysyvään tilapäisyyteen". Muutokselle on luonteenaista se, että ihmisten työurat ovat aikaisempaa epävakampia. Työssäolo sekä koulutus- ja työttömyysjaksot vuorottelevat työllä. Ihmisten työurat lyhenevät. Ikä, jolloin vakinainen työura alkaa, on noussut jo keskimäärin 28 vuoteen.

Työmarkkinoilta syrjäytyvien määrä kasvaa. Asko Suikkanen mukaan esimerkiksi työvoimaviranomaiset eivät ole ymmärtäneet, miten raju ja perusluonteinen muutos on menneillä.

- Suomessa enää vain noin 700 000 ihmistä on kohtalaisen turvallisisa vakinaisissa työsuhteissa. Viime vuonna oli ainakin osan vuodesta työttömänä 770 000 ihmistä. Työhakijoina oli viime vuonna yli miljoona suomalaista, Asko Suikkanen sanoo. Työttömät ovat Asko Suikkanen mielestä suomalaisen yhden ammatin koulutusmallin, joka on epäonnistunut tehtävässään, uhreja.

Yksi ammatti ei enää riitä

Suomalaiselle koulutusjärjestelmälle on Suikkanen mukaan näihin päiviin saakka ollut luonteenaista, että koulutus tähtää "elämänuoraan", jolla työskennellään 40 vuotta ja jäänään sen jälkeen eläkkeelle. Kutakin elämänvaihetta varten on luotu selkeä järjestelmä, joka turvaa toimeentulon. Tulevaisuudessa yhden ammatin hankkiminen ei enää riitä. Varsin monet ihmiset joutuvat vaihtamaan ammattia useaan kertaan työuransa aikana. Tilanne on tällainen paljolti jo tällä hetkellä. Asko Suikkanen mukaan suomalaisen koulutusjärjestelmän ei ole riittävän tehokkaasti varautunut tähän muutokseen.

- Nyt palkkatyön ja toimeentulon välinen suhde on muuttumassa. Oikeudesta toimeentuloon tulee kamppailukysymys, Asko Suikkanen ennustaa.

Asko Suikkanen mukaan palkkatyö määritteli aikaisemmin varsin pitkälle ihmisen toimeentulon.

Siksi kamppailu työstä ja sen määrästä oli esimerkiksi ay - liikkeen kannalta keskeistä, jopa kunniakasta. Tulevaisuudessa erilaiset tulonsiirrot muodostavat huomattavan osan ihmisten käytettävissä olevista tuloista kaikissa elämänvaiheissa, sanoo apulaisprofessori Asko Suikkanen.

MATTI MÄKELÄ

Työnhakijan oikeusturvaa parannettava

Julkisuudessa on ollut esillä väitteitä, että työttömyysturvan liian korkea taso passivoi työttömiä ja heikentää heidän työmoraaaliaan. Tunnetuin väitteen puolestapuhuja lienee valtionvarainministeri Iiro Viinanen, joka budjettipuheessaan 6.9.1994 lausui aiheesta mm. seuraavaa: "Työtä eri keinoin kaihetaan. Tätä ei tule sallia.

Iiro Viinaselta lainattu lause kuvaa hyvin työttömyydestä ja työmotivaatiosta käytyä keskustelua. Keskustelu on ollut yksipuolista ja ideologipainotteista, missä työttömyys ja työllistymisen vaikeudet on siirretty työttömyys- ja sosiaaliturvajärjestelmien ja viime kädessä työttömien niskoille.

Harjoitetun työllisyys- ja talouspolitiikan kriittisen arvostelun ohella keskustelussa on unohdettu kokonaan työntekijöiden keskeinen rooli uusien työsuhteiden syntyssä. Laman myötä työnantajien vaatimukset työsuhteen syntymiseksi ovat muodostuneet kuhtuuttomiksi. Monipuolisen ammattitaidon lisäksi työntekijän tulee olla terve, työpaikan vaihtaja tai alle kuusi kuukautta työttömänä ollut, mieluiten alle 30-vuotias ja suostuvainen lyhyisiin määräaikaisiin työsuhteisiin.

Työnantajien harjoittamasta tiukasta työhönottopolitiikasta on ollut seurauksena mm. kasvavat ylityömäärät, paikoin koettava työvoimapula ja se, että pitkäaikaistyöttömi-

en työllistyminen normaalilla tavalla ei ole enää mahdollista.

Työnhakutilanteessa työtön on yksin vailla tukea ja turvaa. Työnantajien ehdotuksiin alistumalla parannatt mahdollisuuksiasi ja sopimannan määräyksistä kiinnipitämällä heikkennät niitä. Työttömän tilannetta ei tee helpomaksi se, että riittämättömällä avun saaminen mm. omalta ammattiliitolta tuntuu lähes mahdottomalta. Useiden ammattiliittojen säännöissä oikeuspujattajana koskemaan tapauksia, joissa jäsen on edustanut liittoon, ammatiosastoaan tai tapauksia, jotka ovat johtuneet työsuhteesta. Ammattiliitoista riippuen sääntökohta tulkitaan joko kirjaimellisesti tai jä-

senen edun mukaisella tavalla. Kaiken kaikkiaan työtön joutuu käymään ammattiliittonsa kanssa tiukan kamppailun oikeusapua saadakseen. Lopputullos riippuu pitkälti siitä, miten peräntantamattomasti työtön vaatii oikeuksiaan.

Työttömän oikeusturvaa työhönottotilanteessa tulisi lainmuutoksella ja sopimusmääräyksellä parantaa. Lisäksi ammattiliittojen tulisi muuttaa sääntöjään niin, että niissä todettaisiin myös työttömän jäsenen oikeus oikeusturvaan.

JOUKO KOIVUNEN

Työttömien aktivisti arvioi vihreän pessimistin kirjan

Eloonjäämisoppia työttömyyslainalla

Osmo Soininvaara on valtiotieteen tohtori ja vihreä teoreetikko. Muihin tutkijoihin nähden hänellä on sikäli erikoinen näkökulma, että hänen lähtökohdansa on pessimistinen eli hän yrittää kehittää ruusuisia tulevaisuudenkuvia.

Hänen viime vuoden lopulla ilmestynyt kirjansa Hyvinvointivaltion eloonjäämisoppi on värikästä ja helppolukuista tekstiä, joka houkuttaa lukemaan. Hän löytää mielestäni varsin helposti ne syy/seuraussuhteet, jotka aiheuttivat syvän laman.

Soininvaara kartoittaa erittäin yksityiskohtaisesti syitä, miksi Suomen lama pääsi karkuun. Arvostelua saavat niin tuolloin vallassa ollut Holkerin hallitus kuin Suomen Pankin vahvan markan politiikka.

Kirjassaan hän paneutuu ns. säästöihin, joita on vuosien mittaan tehty yksi toisensa perään. Soininvaaran mielestä hallituksen tekemät säästöt ovat jääneet julkisen talouden osalta vaatimattomiksi ja hän epäilee jopa, että säästöt itseasiassa lisäävät valtion velkaa.

Hyvinvointivaltion eloonjäämisoppi paneutuu idänkauppaan ja sen merkitykseen, laman kehitykseen ja vaihtotaseongelmiin. Euroopan yhteistä valuuttaa hän pohtii eri näkökulmista, mutta lopulta murskaa ajatuksen totaalisesti.

Veroihin ja veromarkan hintaan hänellä on oma näkökulmansa. Eritään hyvin valituilla esimerkeillä hän pystyy selittämään tavalliselle kansalaiselle mitä mieltä on yhteiskunnallisista epäkohdista.

Positiivisimpana puolena Soininvaaran kirjassa pidän kuitenkin sitä, että hän uskaltaa avata keskustelun vaihtoehtoisesta työllisyyspolitiikan mallista. Hän käy läpi työn "oikean" hinnan eli sen, kuinka paljon työttömyys maksaa yhteiskunnalle. Hinta on selvästi suurempi kuin vapaa- tai pienipalkkainen työllisyys.

Tohtori Soininvaaran mielestä palkkaerot ja niiden kasvu ovat itse asiassa hyviä ja jopa tavoiteltavia asioita. Kirjassaan hän toteaa, että on parempi tehdä "halpaa" työtä kuin olla kokonaan työtön, vaikka se merkittäisikin sosiaaliluokulla käymistä.

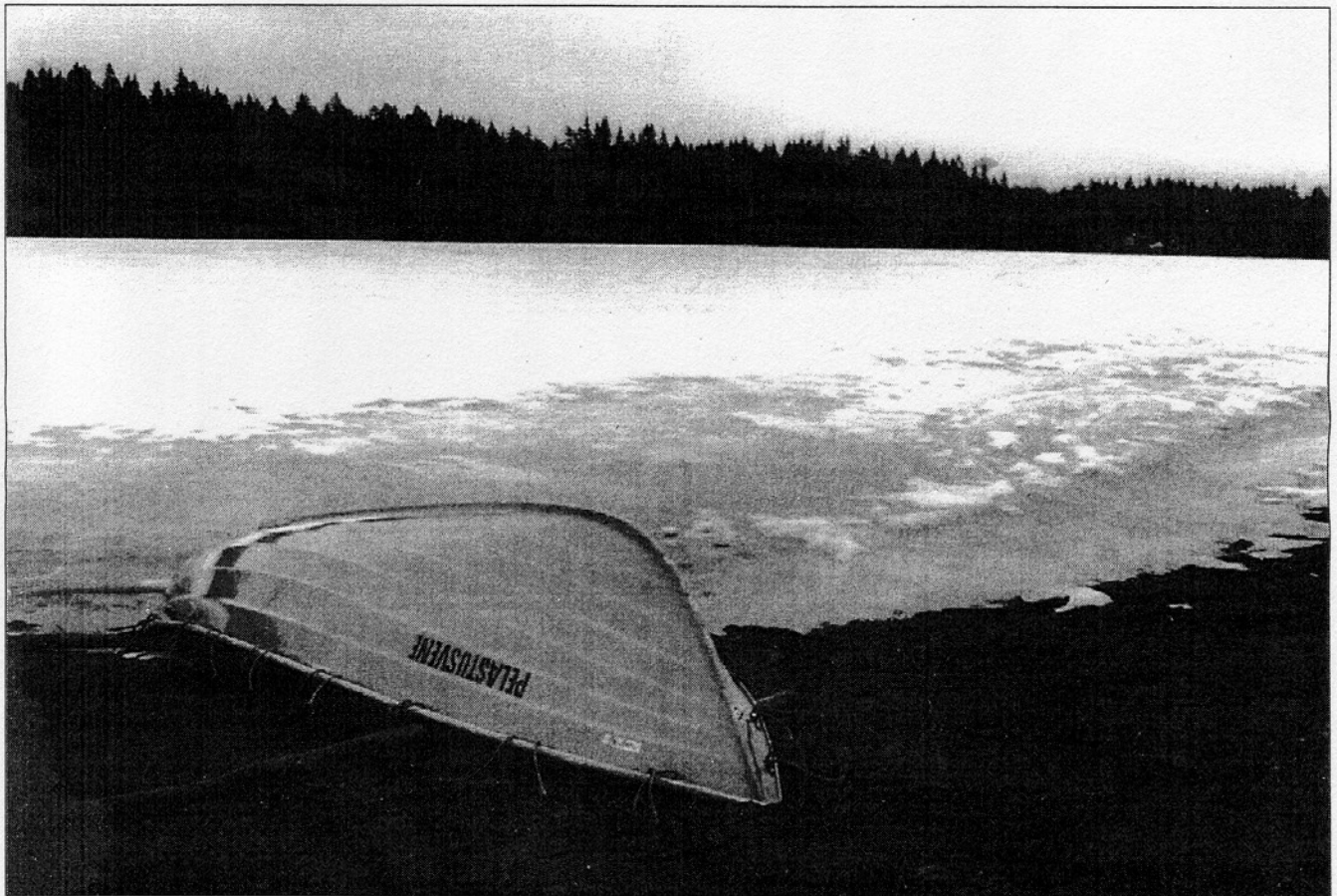
Vihreän teoreetikon eloonjäämisopissa on kohtia, joita en voi varauksetta tai laisinkaan hyväksyä.

Viime mainituista ehdottomasti keskeisin on Soininvaaran idea työttömyysajan lainasta, joka korvaisi ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan. Idea on kirjan mukaan siinä, että työttömäksi jäätyään henkilö ottaisi lainaa, jonka hän työhön päästyään maksaisi yhteiskunnalle takaisin korkeampia veroina.

Itse työttömänä tyrmään täydellisesti ajatuksen työttömyyslainasta, joka vain hankaloittaa yksilön elämää muiden lainojen, verojen ja kaikenlaisten taloudellisten rasitteiden lisäksi.

Kirjan luettuani mieleeni nousi yksi peruskysymys: onko yksilö yhteiskuntaa vai yhteiskunta yksilöä varten?

ILPO HELTIMOINEN
TYVYN HALLITUKSEN JÄSEN
ANJALANKOSKI

KUVA: MERVI AUTTI

Yhä ajankohtainen kirja :

Oikeus työhön

Samanaikaisesti kun kuljemme kansantaloudessamme yhä laaja-alaisempaa kansainvälistä yhdyntymistä kohti, kasvavat myös vaikeudet työllisyyden turvaamisessa ellei ryhdytä perusteellisiin muutoksiin sellaisen järjestelmän luomiseksi, jonka avulla voidaan työttömyys torjua vaihtelevissa kansainvälisissä suhdanteissa ja taloudellisten kriisien aikana.

Tämä Suomen hallitusmuodon 6. pykälässä säädetyn työnsäannin perusoikeuden perustelutekstin alku on kirjoitettu jo runsaat 25 vuotta sitten, ennen kuin Suomi oli edes tehnyt vapaakauppasopimusta Euroopan talousyhteisön kanssa puhumattakaan Euroopan Unionin jäsenyydestä tai pääomien vapaasta liikkuvuudesta yli kansallisten rajojen.

Kaikkia näitä kansainvälisiä sopimuksia on perusteltu työllisyyden parantumisella, mutta seuraukset ovat olleet päinvastaiset, sillä tuota perustelutekstiä ei ole otettu vakavasti, vaikka se on kahden eduskunnan huomautuksitta hyväksymä, tosin äänestyspäätöksin.

Tämän ja paljon muuta voi havaita lukiessaan Sakari Knuutilan jo vuonna 1977 ilmestynyttä kirjaa Oikeus työhön - eduskunta-aloitteesta uudeksi perusoikeudeksi perustuslakiin. Kirjasta on otettu toinen painos vuonna 1993. Nyt se on erityisen ajankohtainen, kun nykyinen hallitus on esittänyt asiallisesti kumottavaksi tuon perustuslaillisen oikeuden työhön. Tuo kirja kertoo melko seikkaperäisesti, miten oikeus työhön säädettiin ja myös työnsäannin perusoikeuden kansainvälistä historiaa. Kirjasta löytyy myös säätämisen laajat eduskuntakeskustelut, asiantuntijalausunnat ja äänestysluettelot.

Kirjasta löytyy myös monia tärkeitä viitteitä tuon keskeisen perusoikeuden - jollaiseksi aikaisempien eduskuntien perustuslakivaliokunnat ovat sen monta kertaa yksimielisesti todenneet, - toteuttamiseksi eri keinojen avulla. Itse asiassa jo työnsäannin perusoikeuden säätämiseen eduskunta-aloitteen perusteluissa niitä löytyy useita mm. työaikaohjelmien lyhentäminen ja kohtuuttoman ylityön tekemisen estäminen.

Sakari Knuutila kertoo myös osallistumisestaan keväällä 1977 Länsi-Euroopan sosiaalidemokraattisten puolueiden ja ay-liikkeen johtajien työllisyyskokoukseen, jonka lopputiedotteessa edellytettiin OECD:n tekävän suunnitelman täydytyksen saavuttamiseksi teollisuusmaissa. Löyhä Eurooppa ei siihen pystynyt, mutta tuo tavoite on edelleen ja yhä ajankohtaisempi haaste kiinteämmälle Länsi-Euroopalle, erityisesti laajenneelle Euroopan Unionille.

Kun silloinen tasavallan presidentti Urho Kekkonen avasi vuoden 1970 valtiopäivät, jolloin myös työnsäannin perusoikeuden säätämisen prosessi alkoi, niin hän viittasi keskeisenä työllistämiskeinona työn jakamisen, jota oli ehdottanut selvityksessään jo muutamaa vuotta ai-

kaisemmin professori Seppänen. Kirjan alkulehdiltä löytyvästä Kekkonen puheen oteesta löytyy varoitus työttömyyden "aikapommista", joka ensisijassa valtiovallan toimintapitein voidaan purkaa, kuten UKK sanoi.

Ainakin me työttömät voimme yhtyä Kekkonen jo 25 vuotta sitten lausumaan ja moniin niihin, jotka olivat ajamassa oikeutta työhön ja joista kirjassa kerrotaan. Sen sijaan työllistämiskeinoin ei kuulu työnsäannin oikeuden kumoaminen ja työllistämistä vastustavien poistaminen, jolle vastuu työllistämisestä kuuluu. Siitä kirjan luettuun tulee vakuutuneeksi. Nyt on tähän kirjaa perehtymisen ja vaikuttamisen aika.

JYRI KIIKKA
TUULIKKI VALINIEMI
Jyväskylä

Turvatalolla terapoidaan nuorta kuunnellen

Suomessa ei lehdenjakajan tarvitse varoa tallomasta sanomalehtien alla torkkuvaa katulasta. Ilmastokin on toki erilainen kuin Riossa, mutta meillä tehdään myös ennaltaehkäisevää työtä. Jos kotiin ei uskalla mennä, voi esimerkiksi Tampereella yöpyä nuorten turvatalossa.

Alaikäisen on vaikeampi lähteä hakemaan apua ongelmiinsa kuin aikuisen. Viranomaiset toimistojen aukioloaikoihin tuntuu usein liian kaukaisilta. Uutta auttamisen muotoa Suomessa edustavat nuorten turvatalot, joissa luvataan kuunnella myös nuorta itseään ongelmiensa asiantuntijana.

Suomessa toimii kokeiluluontoisesti neljä Suomen Punaisen Ristin nuorten turvataloa, joista lapset ja nuoret voivat hakea apua ongelmiinsa. Tampereen nuorten turvatalo on toiminut reilun vuoden kauden palkatun ammattiapua ja noin kolmenkymmenen vapaaehtoisen voimin.

Kuka nuorta kuuntelisi?

Sosiaalityöntekijä **Sirpa Ylilampi** kertoo, että sosiaalityön viranomaisluonne tukahduttaa helposti nuoren avunpyynnöt. Nuoret kokevat, että he eivät tule kuulluiksi, eikä kukaan ota vakavasti. Päätöksentekoa tapahtuu kaukana nuoresta ohjeistojen mukaan ja siksi henkinen kynnys hakea apua on korkea.

Nuorten turvatalolle apua tarvitseva nuori hakeutuu yleensä itse.

Ensimmäisellä kerralla tullaan kaverin kanssa paikkoja katselemaan ja ilmapiiriä tunnustelemaan. Taustalta löytyvät usein pitkään jatkuneet ongelmat kotona, ensimmäisestä löymisestä turvatalolle ei tulla.

Kun tilanne kotona kärjistyy, niin kynnys turvatalolle tuloon ei ole enää niin korkea kun paikan jo etukäteen tietää. Ylilampi selittää.

Tytöt hakevat apua

Suurin osa turvatalon asiakkaista on tyttöjä, jotka tiedostavat ongelmansa. Tytöt myös lähtevät purkamaan ongelmaa apua hakemalla. Siinä mielessä tytöt ja pojat oireilevat eri tavalla, että tytöt eivät yleensä pura aggressioitaan kaupungilla. Ylilampi pohtii.

Turvatalolla on reilussa vuodessa hoidettu reilun sadan nuoren kriisijä. Kerralla tiloihin mahtuu seitsemän nuorta ja paikalla on aina kaksi aikuista: ammattilainen ja vapaaehtoistyöntekijä.

Vapaaehtoisten tarkoituksena on edustaa tavallista elämää ja luoda talolle kotoisa ilmapiiri ruoanlaiton ja tiskailun lomassa. He toimivat kuuntelevana korvana silloin kun ammattilaisella on toinen asiakas, mutta terapiaomaan he eivät lähdä.

Salaisuuksia ei haudota

Nuoren saapuessa turvatalolle, otetaan yhteyttä heti vanhempiin.

Konfliktissa on aina kaksi osapuolta. Me emme etsi syyllisiä vaan pyrimme parhaaseen mahdolliseen ratkaisuun, ettei tilanne enää jatkossa kärjistyisi. Jos nuoren on mahdollonta palata kotiin, ryhdytään jatkotoimenpiteisiin yhteistyökumppaneiden kanssa, Ylilampi kertoo.

Yhteistyöhön on alalla kyettävä, eikä sooloihihin ole varaa. Lapsen etua hoitamaan tarvitaan erilaisia toimintamuotoja.

Toistaiseksi Raha-automaattiyhdistys rahoittaa toimintaa, mutta sen jälkeen on kuntiekin annettava osuutensa.

Tänä vuonna kolme tamperelaiskoulu keräsi taksivärväkirahansa turvatalon hyväksi. Tämä on selvä viesti päättäjille. Toivottavasti se tulee tällä kertaa kuulluksi.

KRISTA SALOMAA

Vammaisjournalismissa näkyy toimittajan pelko ja ihastus

Vammaainen on usein uutinen. Valitettavan usein hän on joko sankari tai surkimus, humanistisella hymistelyllä koorutetuna. Mutta miten vammaisuudesta pitäisi kirjoittaa, jotta kohdetta ei tulisi aliarvioitua tai nostettua tarpeettomalle jalustalle? Yksiselitteistä käsikirjaa ei ole olemassa.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtakunnallisessa vammaisneuvostossa tehdyn analyysin mukaan vammaisjutut kertovat yleensä sinikkäistä selviytyjistä tai yhteiskunnan kaltoin kohtelemista surkimuksista.

Kuluneen kuuden vuoden aikana päivälehden vammaiskirjoittelu on ollut runsasta ja uutispioista. Henkilöhaastattelussa toimittaja on kuitenkin usein ajautunut ohi haastateltavan persoonan ja keskittynyt revittämään millimetrejä vammaisuudesta varsin epämiellyttävänä yhteiskunnan ilmiönä.

Toimittajalla on uutiskriteerinsä

ja Lehtimiehen ohjeensa, ja niiden avulla olisi kerrottava maailmasta sellaisena kuin se on. Vammaisuudesta kirjoittaessa hyvä toimittaja haluaa olla tietysti luonnollinen. Pelko oudosti äännelehtivää kehitysvammaista tai haparoivaa sokeaa kohtaan tuntuu silti kuristavalta. Epävarmuus ja voimakkaan kokemuksen "oksennus" heijastuvat tekstiin.

Samoin käy ihastukselle reipasta ja oma-aloitteista vammaista kohtaan. Toimittaja on myyty: hei, tässäpä onkin esimerkillinen tapaus... Jutun aiheeksi nousee poikkeuksellisen hyvin menestynyt vammaainen, ei ihminen.

Juttu myy vammaisuudella

Vammaisjuttujen ongelmat ovat tuttuja myös muunlaisen poikkeavuuden kohdalla. Rikollisuus ja sek-

suaaliset vähemmistöt ovat kutsuttavia aiheita.

Kaikkia ryhmiä yhdistää yksi piirre: jutussa ihmisen persoonaa unohtetaan ja poikkeuksellinen piirre on ykkösasia.

Silti ei pidä osoittaa sormella vain toimittajaa: haastateltaviakin on moneen lähtöön ja ehkä joku ihmisen haluakin puhua vain vammaistaan.

Ilta- ja aamulehdet kulkevat omaa tietään uutisoinnin rävkäkyssä. Otsikot "Kuuromyökkä ja 14-vuotias raiskasivat tytön tajuttomaksi" (Ilta-lehti 6.5.93) tai "Ministeriö lupasi tutkia vammaisen Janin kohtalon, Jo usea puolue kosinut sitkeää äitiä kunnallisvaaleihin" (Ilta-sanomat 4.3.94) olettavat lukijan kerävään itselleen kauhistuttavia kokemuksia ja tyydyttävän itseään tutustumalla erilaisuuden maailmaan.

Juttu myydään lukijalle usein tarpeettomallakin maininnalla vammaisuudesta, kuten käy tavallisesti

myös mustalaisia ja ulkomaalaisia koskeissa kirjoituksissa.

Ratkaisuja ja asiantuntevuutta

Mielenterveyden Keskusliiton tiedotus- ja järjestösihteeri Inkeri Salovaara sanoo, että psyykkistä vammaisuutta koskevat jutut ovat viime aikoina tasoltaan huomattavasti parantuneet.

Jutut ovat nykyään enemmän ongelmiin puretuja. Sensaatiohakuisuus toki näkyy, mutta erityisesti Helsingin Sanomat on muuttunut. Muut tulevat perässä, Salovaara kiittelee ja sanoo, ettei mielenterveysongelmista kärsiviä ihmisiä välttämättä osata mieltää vammaisiksi.

Vaikeita kysymyksiä valaistetaan useimmiten henkilöiden kautta. Henkilöhaastattelut ovat Salovaaran mielestä paras keino kertoa

asioista.

Hyvä vammaisjuttu on asiallinen ja puretuu ongelman ytimeen. Paitisi että jutussa esitetään jokin ongelma, olisi myös oltava haastateltavia, joilla on esittää ratkaisuja ongelmiin.

Hyvän vammaisjutun piirteitä etsittiin myös muutaman kuukauden takaisessa Yleisradion ja valtakunnallisen vammaisneuvoston Samankaltaisuus erilaisuudessa -työpajassa.

Vammaiset ihmiset itse toivoivat, että jutut olisivat hienotunteisia ja toimittaja perehtyisi asioihin. "Karttakeppyyttä" pitäisi välttää, sillä usein toimittaja on itse keppittäminen arvoineen.

Toimittajan pitäisi myös huomioida ero synnynnäisen vammaisuuden ja myöhemmän vammautumisen välillä.

ELINA HIETANEN

Onnettomuuksien seuraukset usein kauaskantoisia

Kriisihoito lievittää ahdistusta

"Olisiko tapahtuneen voinut jotenkin estää?

Miksi juuri minä jäin henkiin? Kuinkahan surmansa saaneiden omaiset tästä selviytyvät?"

Tällaiset kysymykset pyörivät usein vakavasta onnettomuudesta selviytyneen ihmisen mielessä järkyttävän tapahtuman jälkeen. Elämästä ei tahdo saada otetta. Syyllisyys omasta selviytymisestä himmentää iloa siitä, että kaikesta huolimatta jäi kuitenkin itse henkiin.

Tällaiset kokemukset ovat luonnollisia seurauksia odottamattomista ja epätavallisen voimakkaista tapahtumista, joihin liittyy vahva järkytys. Näitä voivat olla juuri onnettomuudet, vakavan rikoksen kohteeksi joutuminen, läheisen itsemurha tai esimerkiksi panttivangiksi joutuminen. Vakavat läheltä piti-tilanteet, joissa ajatus omasta kuolemasta on käynyt mielessä, saattavat vaikuttaa ihmiseen samalla tavalla.

Polisiopiston yliopettaja Lasse Nurmi työskentelee psykologisen kriisihoidon parissa. Nurmi on vetänyt purkukeskusteluja muun muassa Estonia-aluksen onnettomuuden pelastus- ja muissa tehtävissä mukana olleille. Hän on lisäksi vetänyt useiden muiden onnettomuuksien jälkipuinti-istuntoja.

Psykologisella jälkipuinnilla tarkoitetaan kriittisen tilanteen jälkeistä, asiantuntijaryhmän vetämää purkukeskustelua. Se ei ole mikään "oikeudenkäynti" eikä tiukka palautekeskustelu, vaan tapahtumaan liittyvien tunteiden ja muistojen läpikäyntiä. Nurmi kertoo.

Jälkipuinti-istunnon paras ajan kohta on 24-72 tuntia tapahtuman jälkeen. Nurmi vertaa tilannetta murtuneen luun kipsaamiseen: ajan kuluessa kipsaamaton murtuma voi luutua väärään asentoon, minkä jälkeen tilannetta on vaikea korjata. Jälkipuintia ei kuitenkaan pidä järjestää välittömästi tapahtuman jälkeen, jolloin ihminen on vielä täysin shokissa.

Onnettomuuksien jälkipuinti-istuntoja ovat vetäneet työterveysorganisaatio, terveyskeskusten kriisiryhmät, poliisiopiston psykologi sekä asianmukaisen koulutuksen saaneet poliisit. Tapahtuman juridisia

vastapuolia, uhria ja rikoksenteikijää, ei yleensä kutsuta samaan istuntoon.

Poliisi voi kutsua kriisiryhmän koolle. Jälkipuintiin pyritään kutsumaan ne ihmiset, joita tapahtunut onnettomuus lähimmin koskettaa. Lasse Nurmen mukaan lapsetkin voivat osallistua tällaiseen istuntoon.

Kriisityö maksaa itsensä takaisin

Tarja Heiskasen toimittamassa "Takaisin elämään"-kirjassa tätä debriefing- eli jälkipuintitoimintaa kuvataan uudeksi mielenterveys-työn malliksi, jolla pyritään ehkäisemään myöhempiä oireita. Jälkipuinnin avulla ihmiset saavat tilaisuuden käydä läpi tapahtumaan liittyviä tunteita ilman syyllisyyttä.

Espoon kriisiryhmän järjestämässä seurantatapaamisissa jälkipuinniryhmien jäsenet ovat poikkeuksetta kertoneet, että he ovat saaneet jälkipuinnista helpotusta. Esimerkiksi useimpien työkyky on palautunut lähes ennalleen.

Heiskasen kirjan mukaan kriisityö maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin vähentyneinä työstä poisoloina ja terveyspalvelujen käytön alenemisena, jos edes osa ihmisten oireista voidaan ehkäistä. Vielä enemmän kirjassa painotetaan asian inhimillistä puolta: henkisen tuskan lievittäminen on monen mielestä vielä tärkeämpää.

Suomen psykologiliitto on organisoitunut SPR:n kanssa valtakunnallisen valmiusryhmän, joka päivystää ympäri vuorokauden ja järjestää suuronnettomuuksissa psyykkistä tukea. Valmiusryhmän psykologit muun muassa tiedottavat näihin onnettomuuksiin joutuneille tapahtuman jälkivaikutuksista ja siitä, mistä he voivat hakea apua, jos elämää haittaavat oireet eivät vähitellen lievene ja mene ohi. Tiedotuskirjeissään psykologit tähdentävät juuri sitä, että jälkivaikutukset ovat suhteessa siihen mielikuvaan, joka itse kullakin käy mielessä siitä, mitä olisi voinut tapahtua, eikä siihen, mitä todella tapahtui.

Joillakin vaikutukset saattavat kestää kauan, toisilla ne menevät ohi muutamassa päivässä.

Tänä vuonna ilmestyneessä, Tarja Heiskasen toimittamassa kirjassa "Takaisin elämään" käsitellään onnettomuuksien aiheuttamia kriisejä ja niiden jälkihoitoa. Kirjan mukaan kaikki vakavat onnettomuudet aiheuttavat niiden laajuudesta riippumatta uhrille tietynlaisen kriisin. Suuronnettomuudet aiheuttavat hyvin samanlaisia jälkireaktioita kuin esimerkiksi liikenneonnettomuudet, joissa loukkaantuneita on vähemmän.

Jälkipuintia suunnitteilla Tampereella

Pirkanmaan psykologiyhdistyksen koulutuspäivillä virisi keskustelu Tampereen valmiudesta jälkipuintitoiminnassa. Jälkipuintitoimintaan keskittyntä varsinaista

kriisiryhmää täällä ei vielä ole, mutta toimintaa suunnitellaan.

Lasse Nurmen mukaan kriisiryhmän työ tulisi rajata kuolemaan johtaneisiin onnettomuuksiin, koska isoissa kaupungeissa rikoksia tehdään paljon. Kaikkia rikosten uhreja ei siksi pystytä tällä toiminnalla autamaan.

- Kriisiryhmän toiminta on hel-

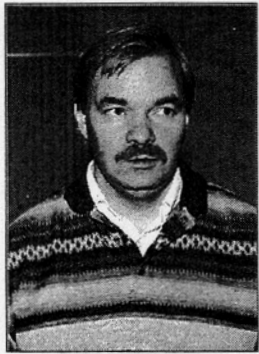
pompi saada liikkeelle pienissä kunnissa. Isoista kaupungeista toistaiseksi vain Espoossa se on onnistunut, Nurmi sanoo.

Hanketta eteenpäin ajamaan tarvitaan asiasta riittävän innostuneita virkamiehiä ja psykologeja.

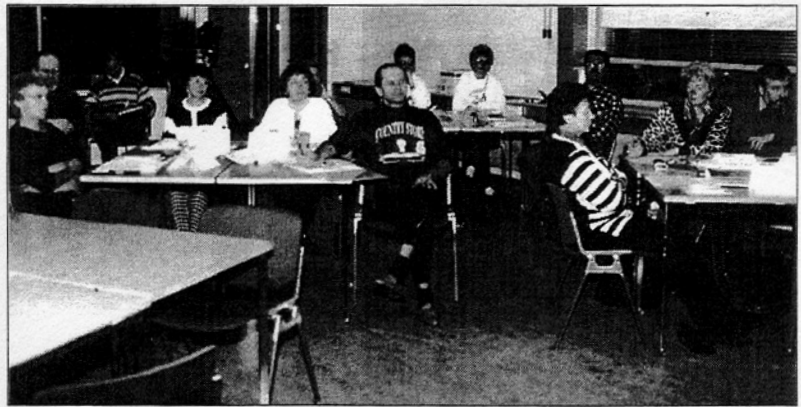
MARI SALO

Tietotekniikasta ihmissuhteisiin

Murikka kurssittaa metallin työttömiä

Metallin Murikka-opiston rehtori Aki Ojakangas sanoo, että jopa kokonaisten ammattiosastojen jäädessä työttömiksi joukkoyrittäjä -Metallin piirissä herätettiin työttömien asialle, ja Murikka tarjosi apuaan, Ojakangas kertoo.

Kuvassa Uudenmaan alueen työttömiä metallityöläisiä Murikan kurssilla viime vuoden lokakuussa. Yhteinä aiheena oli työttömien valtakunnallinen toiminta ja oma lehti Karenssisanomata. Osalle aiheet olivat tuttuja, osalle ei.

Metallityöväen liiton Murikka-opisto Tampereen Teiskossa on perinteinen rauta kourien koulutus- ja virkistätymispaikka. Murikka ei kuitenkaan ole pelkästään työn syrjässä kiinni olevien henkinen tankkauspaikka, vaan yhä enemmän alan työttömien opinahjo.

Opiston rehtori Aki Ojakangas kertoo, että vuosittain on noin 300 kävijää varsinaisilla työttömille suunnatuilla kursseilla. Valtaosa työttömistä käy yleiskursseilla, kuten ay-toiminnan, järjestökoulutuksen ja ihmishuokkurseilla.

-Viime vuonna oli neljä kurssia, edellisvuonna peräti kahdeksan ja

tänä vuonna on tulossa neljä kurssia. Haluan erikseen mainita nuorille työttömille tarkoitetun Työtahtikurssin, joka on toukokuussa, kertoo Aki Ojakangas.

Tämä on yksi esimerkki siitä, että ay-liike ei ole kokonaan unohtanut työttömiä jäseniään. Kriittisissä on toki perää, ja paljonkin parantamisen varaa on. Mutta jos koko ay-liike yltäisi vaikkapa Murikan tasolle, tilanne olisi paljon parempi.

Rehtorin mukaan atk ja ihmishuokkurseet kiinnostavat. Se kuvastanee työttömien aktiivista halua ottaa oma elämä hallintaansa sekä kehittävän työelämän että henkilökohtaisen elämän puolella. Parhailaan on

menossa henkilökohtaisen kasvun kurssi, jolla kymmenen työtöntä puskee läpi harmaan kiven kirjoittamisen avulla.

-Työttömien kurssittamiseen oli useampia aloitteita, mutta yksi merkittävä seikka oli kun kokonaista ammattiosastoja jäi työttömäksi yhtä aikaa. Se hätkähdytti liiton piirissä, että jotain on tehtävä. Toivottavasti kurssien jatkoheito menee kaikkialla yhtä hyvin kuin Oulun piirissä, jossa Murikan käyneille on järjestetty jatkuvat yhteiset kokoukset, Aki Ojakangas sanoo.

KUNTA-ALAN AMMATTILIITTO
KTV:N TYÖTTÖMILLE JÄSENI LLE

Terveenä työttömyydestä

Ohjatut lomaviikot työttömille
Kisakeskuksessa Pohjankurussa

KTV järjestää yhteistyössä Kisakeskuksen kanssa, KTV:n työttömille jäsenille suunnatun viiden vuorokauden lomaviikon monipuolisella ohjelmalla.

Terveenä Työttömyydestä lomaviikoihin sisältyy liikunta- ja kuntoilumuotoja sekä erilaisia terveys- ja kuntotestejä. Ohjelmaan kuuluu myös henkisen vireyden ylläpitoon liittyvät luennot ja muu Kisakeskuksen psykologian valmennuksen erikoisosaaminen.

Terveenä Työttömyydestä lomaviikkojen ajankohdat ovat 26. 2. - 3. 3. 1995 ja 16. 4. - 21. 4. 1995.

Matkakustannuksista osallistujat vastaavat itse, muutoin lomaviikko täysihoidolla on maksuton.

Lomaa haetaan lomatukihakemuslomakkeella joita on saatavissa KTV:n yhdistyksistä ja aluetuomistoista.

Hakemukset toimitetaan KTV:n lomayksikköön
os. Kolmas linja 4, 00531 Helsinki.
Tiedustelut 90 - 770 3367, 770 3333

KASSAKONEET JA -JÄRJESTELMÄT

myös VUOKRAUS esim.
- kesäkioskit - tilaisuudet ym.

TAMPEREEN KASSAJÄRJESTELMÄT OY
Takojankatu 15, 33540 Tampere. Puh. 931 - 2611 666

Humaani Oikeus syrjäytyneiden asialla

Oikeutta osattomille

Tampereelle on perustettu uusi yhdistys palvelemaan niitä, jotka tuntevat, että viranomaiset ovat kohdelleet heitä epäoikeudenmukaisesti sosiaaliturva-asioissa. Humaani Oikeus ry. pantiin pystyyn jatkuvasti vuosittain, ja sen neuvontapiste on palvellut viime syksystä lähtien.

Yhdistyksen tavoite onkin pyrkiä muuttamaan oikeuskäytäntöä inhimillisemmäksi vaikuttamalla lainvalmisteluun ja lainsäädäntöön. Niemitalolla on tukittain esimerkkejä siitä mielipuoilisesta ja riskitietoisesta tilanteesta, johon vaikkapa työtön joutuu. Julkinen valta kyllä patistelee työttömiä aktivoimaan - vastoin lainsäädäntöä - mutta autaa armias kun työtön niin kutsu-

tusti aktivoi itsensä, esimerkiksi osallistuu kurssille: viranomaiset alkavat kysellä perään, ja silloin näyttövelvollisuus on työttömällä. Niemitalon mielestä tämä ei ole oikein, sillä jos oikeusturva olisi kohdallaan, näyttövelvollisuus pitäisi olla viranomaisella.

Työttömyys "työllistää"

Nyt yhdistyksen toiminnan painopiste on kuitenkin käytännön neuvontapalvelussa. Neuvonta on tarkoitettu eritoten vähävaraisille, joilla ei ole rahaa ostaa palveluja muualta.

Asiakkaat ovat soittaneet monenlaisissa pulmissa, kertoo oikeustieteen kandidaatti Jukka Lampén. Lampén on tehnyt asiakkaidensa puolesta valituksia muun muassa työttömyyskassojen ja eläkelaitosten päätöksistä ja antanut neuvoja toimeentulotukea ja työttömyysturva koskevista asioista sekä auttanut kaavakkeiden täyttämässä.

"Aika uskottomia päätöksiä esimerkiksi työttömyysturvan puolella tehdään", Lampén puistelee päätään. Hän kertoo, että hyvin usein tuen epäamisen todellinen syy on ollut puutteellinen hakemus. Silti viranomaiset ei ole pyytäneet lisäselvityksiä, vaikka heidän julkaisuutensa olisi sitä pyytänyt.

Monelle on suuri kynnys ryhtyä laatimaan kirjallista valitusta.

"Vaikka virheitä tapahtuu", Lampén muistuttaa.

Lampén on toistaiseksi opastanut asiakkaita vapaa-ajallaan, ilman palkkaa. Yhdistys on anonut toimintaansa julkista rahoitusta.

Yhteistyötä kaivataan

Humaani Oikeus on hankkinut asiantuntijokseen myös sosiaalialan ammattilaisia oikeustieteen tutkijoiden lisäksi. Yhdistys luo paraikaa yhteyksiä korkeakouluun ja yliopistoihin. Niemitalo kertoo, että suunnittelulla on myös neuvonta- ja tiedotuspalvelu sähköpostin kautta. Suunnitelmissa on myös järjestää keskustelutilaisuuksia ja perustaa sosiaalijärjestöjä, joiden avulla pohtivia asiantuntijayhdistyksiä painattaa omia julkaisuja.

Humaani Oikeus ry. ryhtyi mielellään yhteistyöhön Karenssisanomien lukijoiden kanssa, lehteen voitaisiin perustaa esimerkiksi neuvontapalsta. Yhdistys ja Karenssisanomien kukaan ei ole vielä yhteyttä ottaen kernaasti vastaan.

Humaani Oikeus ry:n puhelinnumero on 931-222 5252, ja osoite on Rongankatu 2-4 D, 33100 Tampere.

TVY:n vuosikokous Jyväskylässä

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö TVY r.y. pitää vuosikokouksensa Jyväskylässä 30.-31.3. Syksyllä 1991 perustetun järjestön neljäs vuosikokous kokoontuu massatyöttömyyden merkeissä, joka tulee näkymään kokouksen kulussa monin tavoin.

Kokoukselle on lupautunut esittämään tervehdyksensä mm. työministeri. Tv-toimittaja Eila Tiaisen vetämässä paneelikeskustelussa paneudutaan työttömyyden ongelmiin monelta kantilta. Eurooppalaisen näkökulman asiaan tuo Euroopan Työttömien Verkoston ENU:n edustaja.

Kokouksen arvioidaan ottavan osaa noin 400 työttömien yhdistysten edustajaa ja seuraajaa. TVY:ssä on tällä hetkellä noin 160 yhdistystä ja niiden määrä kasvaa viikoittain. Kokouspaikaksi valittu Työväentalon A -sali täyttyy edustajien ja seuraajien lisäksi tiedotusvälineiden edustajista, jolle on varattu kokouspaikalle laitteisto ja haastattelutilat. Keski-Suomen Työttömien yhdistyksen puheenjohtaja ja TVY:n hallituksen jäsen Jyri Kiikka.

Kokouksen järjestäytyminen tapahtuu 17-18, jonka jälkeen on vuorossa ruokailu. Lähetekeskustelu sääntö-, julkilausuma- ja toimintavaliokunnille käydään klo 19.30 - 20.30, jolloin kokous keskeytetään valiokuntien työskentelyn vuoksi.

Kokousaikataulu ja matkaliput

Kokous alkaa A-salilla Väinönkatu 7:ssä torstaina 30.3. klo 8.00 valtakirjojen tarkastuksella. Sen päätyttyä on klo 12.00 vuorossa Dixie Harlemin musiikkiesitys ja varsinaisen avauksen suorittaa TVY:n puheenjohtaja Mikko Immonen klo 12.30.

Klo 13-14 kuullaan tervehdykset kokoukselle, jotka esittävät työministeriä, Jyväskylän kaupunginjohtaja, Lapuan hiippakunnan piispa sekä ENU:n edustajia. Kokouksessa on vuorossa ruokailu klo 14 alkaen.

Kokous jatkuu klo 15.30, jolloin valtiopäiväneuvos Sakari Knuutila alustaa aiheesta oikeus työhön. Sen jälkeen klo 15.50 - 16.30 on toimittaja Eila Tiaisen juontama paneelikeskustelu, johon osallistuvat tervehdyksen esittäjät sekä ay-liikkeen edustajia. Kahvitauko pidetään klo 16.30 alkaen.

Kokous jatkuu perjantaina 31.3. klo 9.00 Eläketiedotustoimiston johtajan Pertti Viinaseen alustuksella. Varsinaisen kokoustyöskentelyä jatkuu klo 10.00, ruokailu on vuorossa klo 12.30 - 14.00, jolloin alkaa kokouksen viimeinen jakso. Kokous päättyy klo 16.00.

TVY on sopinut VR:n kanssa, että yhdistysten tulee tilata matka- ja paikkaliput Jyväskylältä, josta VR postittaa liput laskuineen tilaaville järjestöille. Matkalipuista VR on luvannut 35 prosentin ja paikkalipuista 50 prosentin alennuksen. Makuupaikkalipun tarvitseville VR katsoo edullisimman tarjouksen. Lippujen viimeinen tilauspäivä on 6.3. Lisätietoja saa Keski-Suomen Työttömien Yhdistyksen toimistolta, puh. ja fax 941 - 635 230.

Kutsu TVY:n vuosikokoukseen

Kutsumme kaikkien jäsenjärjestöjen edustajia Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestö TVY:n vuosikokoukseen.

Aika: 30.-31.3.1995 alkaen klo 12.00.

Paikka: Jyväskylä, A-Sali, Väinönkatu 7, 40100 Jyväskylä.

Asiat: Käsitellään yhdistyksen sääntöjen 9 §:n määräämät vuosikokousasiat sekä sääntömuutokset.

Edustajat: Kokoukseen ovat oikeutetut osallistumaan kunkin jäsenjärjestön antamalla valtakirjalla edustajat yhdistyksen sääntöjen 8 §:n määräämällä tavalla.

Oikeus osallistua lasketaan 31.12.1994 mennessä yhdistykselle tilitettyjen jäsenmaksujen perusteella.

Järjestäjä: Kokouksen käytännön järjestelyistä vastaa Keski-Suomen Työttömien Yhdistys ry, os: Schaumaninkatu 1, 40100 Jyväskylä, puh ja fax 941 - 635 230, varalla 941 - 616 580/ Jyväseudun Toimihenkilöpörssi.

Helsingissä, tammikuun 13. päivänä 1995, Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestö TVY ry HALLITUS

TVY:n yhteystiedot

HALLITUKSEN JÄSENET:

Uudenmaan lääni:

Markku Kekäläinen
Helsingin Työttömät
Fredrikinkatu 65 B II krs.,
00100 Helsinki
puh: 90-685 2134,
fax: 90-685 1658

Turun ja Porin lääni:

Mikko Immonen
Turun Seudun Työttömät
Murtomaantie 1, 20300 Turku
puh: 921-250 0727,
fax: 921-233 4320

Kymen lääni:

Ilpo Heltimoinen
Anjalankosken Työttömät
Päätie 16, 46900 Anjalankoski,
puh ja fax: 951-3634 394.

Hämeen lääni:

Veikko Mähönen
Tampereen Seudun Työttömät
Vuolteenkatu 11, 33100 Tampere
puh: 931-222 3387,
fax: 931-214 2869

Mikkelin lääni:

Martti Virnes
Mikkelin seudun
työttömien toimintajärjestö
Mikonkatu 23, 50100 Mikkeli
puh: 955-367 861

Keski-Suomen lääni:

Jyri Kiikka
Keski-Suomen
Työttömien Yhdistys
Schaumaninkatu 1, 40100 Jyväskylä
puh: 941-635 230,
Kuopion lääni:

Pirjo Kumpulainen

Iisalmen
Seudun Työttömät
Karjalankatu 5, 74100 Iisalmi
puh: 977-173 44

Pohjois-Karjalan lääni:

Sirkka-Liisa Mikkonen
Keski-Karjalan Työttömät
Leipurintie 3, 82500 Kitee
puh: 973-413 108

Vaasan lääni:

Jari Vuorinen
Kokkolan Työttömät
Pakkahuoneenkatu 5,
67100 Kokkola
puh: 968-831-5514

Oulun lääni:

Jorma Aho
Oulun Työttömien Oma Apu
Rautatiekatu 1, 90100 Oulu
puh: 981-311 5351,
fax: 981-311 9651

Lapin lääni:

Risto Kontio
Rovaniemen Seudun Työttömät
Maakuntakatu 4,
96100 Rovaniemi
puh: 960-345 250,
fax: 960-345 853

MUUT TOIMIHENKILÖT

Sihteri: Anja Salmi
TyöSalo-projekti
Länsiranta 4, 24100 Salo
puh: 924-333 375
949-523 875
fax: 924-7335 677

Taloudenhoitaja: Pirjo Kankaristo
Kumpare, 21150 Röölä
puh: 921-378 749

Kansainvälisten asiain vastaava:
Terttu Lehtiaho
Nokian Työttömät
puh ja fax: 931-340 3917

Ammatityhdistys vastaava:
Seppo Vainio
Tampereen Seudun Työttömät
Vuolteenkatu 11, 33100 Tampere
puh: 931-222 3387,
fax: 931-214 2869

Ruotsinkielisen toiminnan vastaava: Märten Grönholm
Närpiön Seudun Työttömät
Östragrenden 2, 64200 Närpiö
puh: 962-417 90

Tiedottaja, Karensissanomien toimittaja: Hannu Oittinen
Vuolteenkatu 11, 33100 Tampere
Puh. 931-212 4753
fax 931-214 2869

TVY:n Helsingin toimiston työntekijä: Sirkka Rajala
Lönnerinkatu 43 B A 3.,
00180 Helsinki
(käyntiosoite Köydenpuujoukkokatu 5)
puh. ja fax: 90-648 423

TVY på svenska

År 1994 var ett historiskt år för TVY. Årsmötet i Rovaniemi gjorde ett historiskt beslut. Man beslöt att starta en svenskspråkig verksamhet. Denna verksamhet bör inte ses som en ny eller speciell sak, utan som TVY:s normala verksamhet på ett annat språk.

Vad har då hänt under detta år? Vi har deltagit i flera seminarier som varit helt svenskspråkiga. På detta sätt har vi knutit kontakter som vi har nytta av i vår verksamhet. Bl.a. "Lönlöst arbete" i Helsingfors var lyckad. Man kan nu fråga sig vad detta innebär för svenskspråkiga och TVY. Vi kan ju läsa i pressen att vi svenska har det bättre. Arbetslösheten är inte så stor. Inte heller har vi problem av samma kaliber som andra. M.a.o. vi är i någon sorts särställning. Jag är inte av samma åsikt. Visserligen kanske vi inte har lika många arbetslösa men dom finns. Och alla vett att en arbetslös i dagens Finland inte har det bra. Vi drabbas av nedskärningar

hela tiden. Massmedia beskriver oss för lathet. En arbetslös i dagens Finland har blivit en andra klassens medborgare. Detta oberoende av vilket språk man talar.

TVY är en organisation som försöker ändra på attityder och felaktiga beslut.

Kontakterna finns färdigt både till styrande och fackförbund. Olika utskott i Riksdagen vill ha utlåtanden av TVY, även av oss svenskspråkiga. Detta är också påverkningens möjlighet. Vi kan ju inte godkänna nedskärningar i all oändlighet. Genom TVY öppnas även många penningkanaler. Alla vet ju att vi behöver pengar för att kunna upprätthålla någon som helst verksamhet. Vi har möjligheter till medel från PAF och olika ministerier. Dessa ges åt TVY som sedan fördelar pengarna direkt till medlemsföreningar. På så sett kommer de även oss svenskspråkiga till godo.

Kontakter till olika delar av landet är också nyttiga. Man får höra om andras lyckade och

mindre lyckade satsningar. På detta sätt kan många misstag förhindras att upprepas. Man kan även ha ett kontaktnät på svenska för direkt informationsspridning. Vi har även nu hopp om att få med Åland i detta kontaktnät. Efter det så kan man säga att hela svensk-finland finns med.

Nu måste vi arbeta för att denna verksamhet fortsätter. Därför kan alla som vill få med svenskt material i Karensissanomat skicka det direkt eller via mig. Min personliga dröm är att kunna få en helt svenskspråkig sida i tidningen. Detta bör inte vara en omöjlighet. På detta sätt kan vi även tillgodose våra behov på information. Våra påverkningens möjligheter förbättras också radikalt. Kom till årets årsmöte i Jyväskylä och se där till att vi får behålla svenskan inom TVY.

MÄRTEN GRÖNHOLM

Imatralta koulutusvideo TVY:lle?

Imatralaisten ryhmä ja Veikko Mähönen valmistautuvat videointiin. Seppo Saarikko (oik) virittää äänitystä ja Eija Purho (kesk) viimeistelee kysymyksiä.

Imatran työttömien videokurssi vieraili vuodenvaihteessa Tampereella. TyönVuoksi-projektin videokurssi kävi tutustumassa työttömien koulutustoimintaan ja toimintakeskukseen. Videoryhmä haastatteli Tampereen Seudun Työttömät r.y:n puheenjohtajaa Veikko Mähöstä ja kuvasi eri toimintoja.

Imatran kurssi on joulukuun alkupuolella aloittanut ryhmä, jonka jäsenistä useimmilla on takanaan videonin alkeiskurssi. Seitsemän hengen ryhmän kanssa liikkeellä ollut kouluttaja Markku Kahri tiivisti Tampereen reissun tavoitteet.

Tarkoituksenamme on kertoa työssäkäyville työttömistä ja heidän monipuolisesta toiminnastaan, eri-

tyisest omiaehtoisesta koulutustoiminnasta. Pyrimme saamaan aiheesta kertovan jutun televisioon, sanoi Kahri.

Myös EU:n ja sen sosiaali- ja rakennemuutosrahaston vaikutukset työttömien toimintaan ovat imatralaisten työstälä, samoin esittelyvideo Imatran kaupungille. Suunnitelmassa on myös TVY:n koulutustoimintaan tarkoitettu video.

Yksi kurssilaisista, Anna-Liisa Lappalainen, kertoi videokurssidensa syntyneen työttömien suunnatun kyselyn pohjalta. Hän uskoi perusasioiden jo olevan hallinnassa, aiostaan haastattelu kysymysten laatimiseen tuntuu vielä olevan epävarmalla pohjalla.

Kohti Pekingiä

Naiskonferenssi kutsuu jo

YK:n naisten maailmankonferenssi pidetään Pekingissä syksyllä 1995. Virallisessa kokouksessa eri maitten viralliset edustajat käyvät läpi Nairobien strategioiden toteutumista. Kansalaisjärjestöt voivat myös osallistua maailmankonferenssiin.

YK:n naisten vuosikymmenen 1975-85 ja sen päätöskokouksessa Nairobissa hyväksytyt strategiat naisten aseman edistämiseksi ovat siivittäneet keskustelua naisten asemasta ja oikeuksista Suomessakin. Tasa-arvon, kehityksen ja rauhan teemat ovat Nairobien jälkeen olleet esillä kaikissa YK:n jäsenmaissa.

Naisten vuosikymmenen pääasavutuksiin kuului YK:n naisten oikeuksien sopimuksen eli Cedaw-sopimuksen hyväksyminen. Sen ratifiointi vaikutti Suomessa osaltaan tasa-arvolain aikaansaamiseen.

Kiinassa, Pekingissä syyskuussa 1995 pidettävän Naisten maailmankokouksen tärkein tehtävä on hyväksyä toimintaohjelma Platform for Action. Sen on määrä keskittyä naisten kannalta tärkeimpiin kysymyksiin ja esittää konkreettisia toimia naisten aseman parantamiseksi.

- Kiinassa ollaan valmiita maailmankonferenssiin, totesi Danielle Bridel, ECE/NGO naisten työryhmän vetäjä Wienissä lokakuussa pidetyssä Euroopan valmistelukokouksessa.

- Kaikki halukkaat voivat osallistua Pekingin kokoukseen, hän vakuutti.

Pohjoismainen Forum elokuussa Turussa toimi Suomen valmisteluna YK:n naisten maailman konferenssiin. Turussa moni innostui Pekingistä.

Tasa-arvoasiain neuvottelukuntaan (TANE) on perustettu

Peking-jaosto, jonka tehtävänä on koordinoita ja järjestää suomalaisen kansalaisjärjestöjen osallistuminen maailmankonferenssiin.

- Yritämme selvittää käytännön tiedot matkasta ja osallistumisesta, kertoo TANE:n Pekingiaoston puheenjohtaja Tuula Haatainen, joka työskentelee Sosiaalidemokraattisten naisten toiminnanjohtajana.

Yksittäisten osanottajien ja kansalaisjärjestöjen on syytä tilata ilmoittautuslomakkeet. Ne ovat yksityiskohtaiset ja täynnä kysymyksiä. Ilmoittautuslomakkeet on lähetettävä New Yorkiin YK:n toimistoon viimeistään 30.4.1995 mennessä.

Ilmoittautumisen vahvistuksen jälkeen on varattava aikaa viisumin hakuun.

Hakemuskavakkeita voi tiedustella esimerkiksi Nytkis-järjestöiltä ja TANE:sta (Seija Kujabi, puh. 90-1604442, Käenkuja 3 - 5 M, 00500 Helsinki).

Neljäs naisten maailmankonferenssi, johon kutsutaan kansalaisjärjestöt voivat osallistua, alkaa elokuun 30. päivänä ja kestää syyskuun 8:een 1995.

PIRKKO JYVÄKORPI

"Puuhastelusta isompiin projekteihin"

Länsi-Helsinkiin uusi työosuuskunta

Helsingin Malminkartanossa toimivat työttömät perustivat helmikuun alussa Renkirinki-nimisen työosuuskunnan. Uusi työosuuskunta kuuluu Kansalaisareenan Työsarka-projektiin. Renkirinki oli toiminut jo runsaat kaksi vuotta keikkatyön välittäjänä länsihelsinkiäisille työttömille. Miksi nyt työosuuskunta?

"Keikkatyönvälitys oli liian löysä tapa hankkia työttömille työmahdollisuuksia", sanoo Renkiringin projektisihteeri Jaana Löppönen. "Halusimme tavoitteellisempaa toimintaa, sellaista, että voimavarat yhä selkeämmin suunnattaisiin työn etsimiseen. Työosuuskunnan perustaminen liittyy myös haluun kehittyä - halusimme siirtyä "puuhastelusta" isompiin hommiin. Sitä paitsi viranomaiset ovat ottaneet ohjelmaansa keikkatyön välityksen, joten sellaiseen toimintaan ei enää ole niin suurta tarvetta kuin pari vuotta sitten."

Valtina paikallisuus

Jaana Löppösen mukaan osuuskunnan perustaminen on jakanut työttömät sellaisiin, jotka haluavat tehdä harrastusluontoisesti yleis-työllistä tulkootyötä ja sellaisiin, jotka haluavat löytää ammatin ja

elinkeinon osuuskunnan puitteissa. Molempi parempi; talkootyötä tarvitaan eivätkä kaikki ole valmiita siirtymään osuuskunnan tuomiin velvoitteisiin.

Renkiringissä uskotaan paikallisuuteen ja siihen, että työ revitään pienestä asioista". Tarkoitus on tuottaa palveluja lähialueen ihmisille. Tarpeet kartoitettiin joulumyyjäisten yhteydessä tehdyllä kyselyllä. "Fillarihuolto, puutyövästään palvelut, hieroja ja suutari saivat kyselyssä kannatusta, mutta yllättäen ykköseksi nousi kulttuurikahvila. Olemme nyt päättäneet aloittaa kulttuurikahvilan toiminnan ylitistyksen puitteissa, koska sitä on vähän vaikea ympäri osuuskunnan tuotteeksi", kertoo Jaana Löppönen.

Vaikutukset työttömyysturvaan

Jos työn omistaa yrityksestä tai osuuskunnasta alle 15 prosenttia, häntä ei katsota yrittäjäksi. Osuuskunnan jäsenyys ei siis millään tavalla vaikuta työttömyysturvaan, mikäli jäseniä on vähintään seitsemän. Työn tekeminen tietysti vähentää työttömyyskorvausta, kuten keikkatyöissäkin.

Ainoa, joka osuuskunnassa aina katsotaan yrittäjäksi, on toimitus-

johtaja. Hän siis menettää työttömyyskorvauksen. Alkuvaiheessa osuuskunnalla ei yleensä ole varaa palkata toimitusjohtajaa, joten nokkamies voidaan jättää valitsematta, tai valita työssä käyvä, sivutoiminen toimitusjohtaja. Ainoa mahdollisia tulkintaeroja aiheuttava tilanne syntyy, kun toimitusjohtaja ei ole valittu, ja hallituksen puheenjohtaja (joka on pakko valita) hoitaa toimitusjohtajan tehtäviä. Puheenjohtajan yrittäjyyden on syytä selvittää oman työvoimapiiriin kanssa.

Laman ja puutteen lapsi

Osuustoiminta on laman ja puutteen lapsi; se versoo uusia versoja aina ankeina aikoina. Liikeryitys perustetaan tuottamaan voittoa, mutta osuuskunta perustetaan edistämään jäsentensä pyrkimyksiä; tässä tapauksessa siis työttömän työlläntimahdollisuuksia.

On upea juttu, että työttömät ovat panneet alulle uuden osuustoimintaliikkeen Suomessa. Se kuuluu tähän aikaan, jolloin vanhat rakenteet romahtelevat. Tyhjiä ei voi jäädä, puolimiljoonaa työttömää tarvitsee uusia keinoja elää, uusia elinkeinoja.

MARJALIIISA SIIRA

KAPINAA ARKEEN

Olemme tienhaarassa. Mitä yhteiskuntaamme pitäisi kehittää, jotta ihmisten usko tulevaisuuteen elpisi? Mitä todellista valinnanvaraa palkkatyöläisellä tai työttömällä on?

Pelko ja ahdistus, lama, taloudellinen ja henkinen turvattu ohjaavat monen elämää. Suuri osa ihmisistä kokee, että jokainen muutos on aina muutosta huonoon suuntaan. Halu elämää muuttamiseen on vähäistä. Näköaloja eteenpäin ei ole. Takerrumme liikaa tähän hetkeen vai kuljemmeko unessa?

Asennetutkimukset osoittavat, että liikaa valtaa on pankeilla, markkinavoimilla, puolueilla ja suuryrityksillä. Liian vähän valtaa on perheellä, luonnonsuojelijoilla, poliiseilla ja presidentillä.

J.P.Roos kirjoitti viime vuonna erässä Helsingin Sanomien Kuukausiliitteessä jutussaan: "Miksi kansa ei kapinoi?" Ajatus on askarruttanut minua siitä lähtien. Roos kysyi, että miten Suomessa voi olla rauha maassa, vaikka työttömiä on puoli miljoonaa? Hän väitti, että luultavasti voitaisiin lakkauttaa ay-liike, hyvinvointiyhteiskunta, poistaa eläketurva ja työttömyyskorvaukset...eikä mitään tapahtuisi.

Mistä arkipäivän kapina löytyisi? Mistä löytyy se rohkeus, jolla on uskallusta viheltää peli poikki? Sanottakoon nyt selvyyden vuoksi, että kapinalla en tässä tarkoita kivenmurikka kourassa huutamista eduskuntatalon edessä. Ay-liikkeeltä en kapinaa odota. Vientihän vetää! Tavallinen ihminen on niin pelkoonsa alistettu, että hän ei jaksaa veturina olla. Hyvä, kun arkipäivästään selviää.

Uuskapinaa voisi olla vaikkapa kansalaistottelemattomuus joka rintamalla. Pienissä asioissa. Jos poliitikkojen ja pankkierrojen moraalit on rapistunut, miksi minun pitäisi joka direktiivillä noudattaa?

Arkipäivän kapinaa parhaimmillaan voisi olla uusi yhteistominta ihmisten välillä. Rakenne-

taan hyvä veli- ja sisarverkostoja joka rappukäytävään. Julettaisiin, kuunneltaisiin ja autettaisiin kanssaihmiä kykyjemme ja mahdollisuuksiemme mukaan. Vaihetaan, kierrätetään tai muodostetaan epävirallinen talkoo-osuuskunta. Sen voi aloittaa jostain ihan pienestä jutusta.

Huikkea arkipäivän kapinaa poliittinen vaikuttaminen. Menään isolla joukolla ja vallataan puolueiden osastot. Yritetään vielä kerran. Jos siitä ei muuta seuraa niin onpahan huru-ukkojen ilmeet ainakin näkemisen arvoiset. Ei sitouduta loppuelämäksemme yhteen juttuun. Ehkä naapuriosasta ensi vuonna tuntuu suuremmalta haasteelta. Tehdään liikkuvasta äänestäjästä hyve.

Taiteentekijöiden kapinaa mielestäni olisi tässä ajassa ja tulevaisuudessa liikkuminen. Missä luuraavat ajattelijat? Missä ovat visionne ja vaihtoehtone?

Jos ei muuhun arkipäivän kapinaan voimat riitä, jokainen meistä voisi etsimällä etsiä pieniä onnen hetkiä keskellä kaamosta jakaaosta. Ei suostuta jokapäiväiseen huonoon omaantuntoon, syyllistämiseen ja epätoivoon. En minä ole tätä maata tähän kurjuuteen syöksänyt. Minulla on oikeus olla onnellinen.

RIITTA PRUSTI
ESPOO

Työllistämisen on itsestään selvä asia!

Ainakin Ruotsissa.

Työllistämistä korostavalla opilla on kannattajia Suomessakin.

Väitöskirjan aiheesta kirjoitti Matti Sihto.

AKTIIVINEN TYÖVOIMA POLITIIKKA

Hinta 110 mk. Kysy alennuksista! TAJU-myyntipiste, puh. (931) 215 6055

TAMPERE UNIVERSITY PRESS

TV 2 tarttuu työttömyyttä sarvista

Tiukat paikat tulee ruutuun

Ei mitään sosiaalisurkuttelua vaan yhdessä selviytymisen keinoja esittelee TV 2:n uusi ohjelmasarja, joka helmi-huhtikuun ajan vie meidät sunnuntaisin klo 17 tiukoille paikoille. Ohjelman tuottaa TV 2:n Kuopion toimitus, mutta sitä toimitetaan kautta maan. Uuden ohjelman juontajina toimivat kuopiolainen Tea Panula ja iisalmelainen Seppo Suhonen, sarjan toimittaa Mirja Karjalainen ja tuottaa Harri Valtonen TV 2:n Asiaohjelmista.

Molemmilla juontajilla on omakohtaista kokemusta työttömyydestä.

Sarja alkaa 19. helmikuuta, jolloin aiheena on "mitä tapahtuu kun 500 päivää tulee täyteen". Sarjassa jututetaan nuukakerhon vetäjää, syrjäytymisen tutkijaa, tutkailaan työttömien yhdistyksen toimintaa sekä kysellään onko köyhän pakko olla nöyrä.

Mukaan voi tulla kirjeitse, puhelimitse tai faxilla, sillä Tiukkojen paikkojen oma postilaatikko ava-

Tiukat ja totiset paikat, vaikka väliillä suuta virneeseen vetääkin. Kuvassa uuden ohjelman juontajat Tea Panula ja Seppo Suhonen.

taan jo ensimmäisessä lähetyksessä. Osoite on: Yleisradio TV 2, "Tiukat paikat", PL 99, 70101 Kuopio. Faxin voi lähettää numeroon 971 - 247 269 ja tekijät tavoittaa puhelimitse seuraavasti: Mirja Karjalainen 971 - 247 111, Tea Panula 971 - 247 111,

261 4235 ja Seppo Suhonen 971 - 247 111, 977 - 44 371.

Sarjan esityspäivät ja aiheet ovat: 19.2. 500 päivää täyteen 26.2. Työttömien osuuskunnat 5.3. Hylätty ja yksinäinen 19.3. Köyhä ja kippie

26.3. Onko työttömän oltava hiljaa? 2.4. Lapset, laman uhrit 9.4. Putosin korkealta - entä nyt?

Hämeenlinnan työttömille oma asiamies

Suomen ensimmäinen työttömien asiamies on aloittanut työnsä Hämeenlinnassa. Sosiaalityöntekijä Henrik Arvidsson on työllistetty Hämeenlinnan työttömien toimistoon, jossa hän pitää päivittäin vastaanottoa. Lisäksi hänellä on sivuvastaanotto Lintukodon ruokailupisteen yhteydessä. Aloituksen asiassa teki Hämeenlinnan työttömien yhdistys, joka viime syksynä otti yhteyttä kaupungin ja työvoimatoimiston edustajiin. Idea meni läpi varsin

nopeasti, joten Arvidsson päätti työllistää tämän vuoden alusta puolen vuoden jaksosina yhteensä kahdeksi vuodeksi.

Toimenkuvansa mukaan työttömyysasiamies toimii työttömien kuuntelijana ja edusmiehenä sekä sosiaalipoliittisena neuvonantajana. Hän ei ole terapeutti eikä asianajaja, mutta ohjaa asiakkaitaan kaikkien viranomaisten ja asiantuntijoiden puolelle, laatii asiakirjoja ja avustaa kaikessa paperiosassa.

Asiamiehen tulee seurata yhteiskunnallista tilannetta ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä tiedottaa niistä. Hän tekee tiliä työstään julkaisemalla tutkimusraportteja.

Työtä tulee olemaan runsaasti näillä näkymin. Hämeenlinnassa on noin 5000 työttömää ja jo murtoosan tavoittaminen luo yhdelle henkilölle täyden työ määrän. Tavoitettavasti vastaava idea menee läpi muuallakin, mutta ehkä kannattaa ensin odotella Hämeenlinnan kokemuksia, sanoo Henrik Ar-

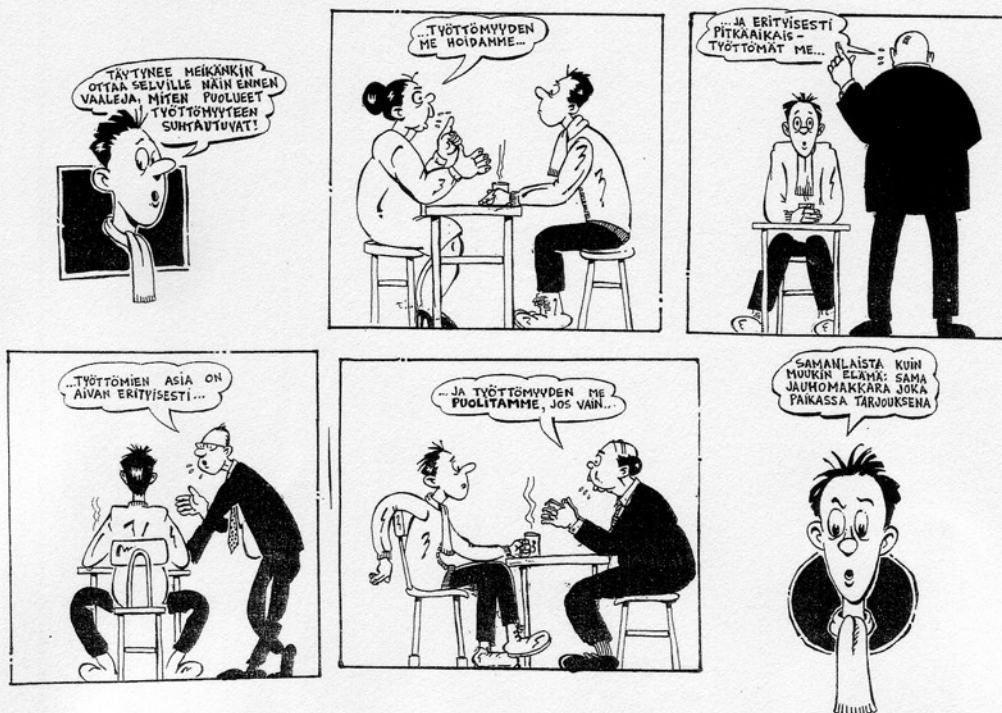
vidsson.

Työttömyysasiamiehen tavoittaa osoitteesta Sibeliuksenkatu 8, 13100 Hämeenlinna, puh. & fax 917 - 653 3963.

Maan ensimmäinen työttömyysasiamies Henrik Arvidsson työpöytänsä takana. -Jo murto-osan tavoittaminen kaupungin 5000 työttömästä työllistää yhden ihmisen täysipäiväisesti, arvioi asiamies.

VAALIKAHVITARJOUKSIA

Suksi Lahteen!

Näin sivakoitiin Finlandia-hiihdossa vuonna 1991. Mukaan on mahtunut aina työttömiäkin, mutta tänä vuonna heidät on haastettu kilpailulle. Kuva: Heikki Saukkomaa.

finlandia
Hämeenlinna - Lahti 75 km

LAUANTAINA 25.2.1995

- Perinteinen FINLANDIA-HIIHTO 75 km Hämeenlinna-Lahti Worldloppet ja Euroloppet osakilpailu
- Perinteinen FINLANDIA-HIIHTO 41 km Lammi-Lahti
- Perinteinen Finlandia-joukkuekilpailu 75 km
- UUTUUS: Naisten 20 km kuntohihto FINLANDIA NAINEN

SUNNUNTAINA 26.2.1995

- Vapaa hiihtotavav FINLANDIA-HIIHTO 75 km Hämeenlinna-Lahti UUTUUS: mukana myös perinteisen latu
- Vapaa FINLANDIA-HIIHTO 41 km Lammi-Lahti
- Lisäksi kansallisena kilpailuna 41 km Junior Ski Marathon Erillinen kilpailukutsu Hiihtäjä-lehdessä ja hiihtoseuroilla
- UUTUUS: Vapaa Finlandia joukkuekilpailu 75 km

TYÖTTÖMÄT 1/2 HINNALLA!

FINLANDIA-HIIHTO ry, URHEILUKESKUS, 15110 LAHTI

PUH. (918) 734 9811, FAX (918) 751 0079

Perinteikkään Finlandia-hiihdon voi suorittaa monella tapaa: perinteisellä tai vapaalla, Worldloppetina tai Kalevan Kiertona, yksilösuorituksena tai joukkuekilpailuna.

Päätahtuma on perinteisellä tavalla hiihdettävä Worldloppet- ja Euroloppet-sarjaan kuuluva 75 kilometrin hiihto Hämeenlinnasta Lahteen, joka suksitaan lauantaina 25.2. Muut ensimmäisen päivän hiihdot ovat 41 kilometrin perinteinen Lammi-Lahti osuus sekä 75 kilometrin perinteinen joukkuekilpailu Hämeenlinnasta Lahteen.

Toisena päivänä eli sunnuntaina 26.2. viisi eri tapahtumaa. Ne ovat: vapaan hiihtotavan 75 kilometriä Hämeenlinnasta Lahteen (uutuutena perinteisen latu), vapaan tyylin 41 kilometriä Lammi-Lahti, kansallisena kilpailuna 41 kilometrin Junior Ski Marathon sekä kaksi uutuutta eli naisten 20 kilometrin kuntohihto ja 75 kilometrin vapaa joukkuekilpailu.

Ryhmätyö kannattaa

Osanottomaksut helmikuun aikana 26.2. mennessä ilmoittautuneille ovat lauantain 75 km:n perinteiseen 350 mk, lauantain 41 km:n perinteiseen 250 mk, sunnuntain vapaan tyylin 75 km:lle 350 mk ja sunnuntain vapaan tyylin 41 km:lle 250 mk. Näistä hinnoista kuitenkin koululaiset, päätoimiset opiskelijat ja työttömät saavat 50 prosentin alennuksen. Opiskelijoiden ja työttömien on esitettävä asianmukainen todistus.

Joukkuekilpailu on saavuttanut suosiota viime vuosina ja perinne

jatkuu tänäkin vuonna. Perinteisen 75 km:n hiihtojoukkueeseen tarvitaan viisi osanottajaa, mutta vapaan tyylin 75 km:llä ryhmän muodostaa jo kolme osanottajaa.

Lisäksi ryhmät saavat erilaisia etuja koon mukaan: 3-9 osanottajaa oman tuloluettelon, 10-14 osanottajaa Finlandia-videon ja oman tuloluettelon, 15-19 osanottajaa Finlandian T-paita jokaiselle sekä oma tuloluettelo, 20-49 10 prosentin alennuksen sekä oman tuloluettelon, 50 ja yli osanottajaa 10 prosentin alennuksen sekä mahdollisuuden omaan huoltoalueeseen reitin varrella. Molempien joukkuekilpailujen voittajajoukkueet palkitaan viikon täysihoitolomapakettilla Lapis-sa.

Työttömät kilpasille

Finlandia-hiihdon toimitusjohtaja Arvo Martikainen kannustaa työttömien yhdistyksiä suksille ja lupaa eniten osanottajia keränneelle yhdistykselle palkinnon, jonka hän pitää vielä omana salaisuutenaan.

Jo aiemmin Finlandia-hiihtoon osallistunut Turun Seudun Työttömien yhdistys tarttuu Martikaisen tarjoukseen ja haastaa muut työttömien yhdistykset panemaan paremmaksi.

Katsotaan mikä yhdistys saa väkensä tänä vuonna parhaiten liikkeelle.

Kalastus on sosiaalista terapiaa

Tampereella kotipaikkaansa pitävä Suomen Metsästäjä- ja Kalastajaliitto (SMKL) perustettiin vuonna 1946 edistämään kotitarve- ja harrastajakalastajien sekä metsästäjien harrastusmahdollisuuksia. Liiton tavoitteena on jokamiesoikeuksien ja -velvollisuuksien toteuttaminen kalastuksessa ja metsästyksessä. Kuten tunnettua, kalastus- ja metsästysoikeus on Suomessa pääsääntöisesti sidottu maanomistukseen.

SMKL:n toiminnan perustana on harrastajien kouluttaminen käytännön kalastuksen ja metsästyksen taitojen hallintaan, harrastuksen luonnontaloudellisen perustan ja luonnonsuojelun tuntemiseen. Liiton tilaisuuksissa voi perehtyä eränkävyn eri puoliin: verkon pauloittamisesta perhojen tekoon, mormuskoinnista vetouisteluun tai aseiden käsitteystä riistapellon perustamiseen sekä kalan ja riistan käsitteilyyn. Kirjalliset oppaat ja opetusvideot antavat myös vinkkejä taitojen hallintaan.

Kilpailuviettä on mahdollisuus purkaa liiton järjestämässä kalastus- ja metsästysoikeus SM-kilpailuissa sekä paikalliseurojen kilpailuissa.

SMKL:lla on myös runsaasti kansainvälistä toimintaa, mm. kilpailuja erityisesti ruotsalaisten ja venäläisten veljesjärjestöjen kesken. Tärkeä yhdysside liiton ja jäsenten välillä on kuudesti vuodessa ilmestyvä Erämies-lehti, jonka tilaushinta sisältyy liiton jäsenmaksuun.

SMKL:oon kuuluu tällä hetkellä runsaat 120 paikallista eräseuraa ja kalakerhoa ympäri maan. Paikallisten seurojen alueellisia yhteistoimintaelimiä on 10 erämiespiiriä, joiden toimintaratjat pääasiassa noudattelevat lääninrajoja.

Työttömille iloa ja yhdessäoloa

Viime aikoina liitto on kiinnittänyt huomiota työttömien palveluun, josta esimerkkinä mm. Tampereelle ja Turkuun perustetut kalakerhot paikallisten työttömien yhdistysten puoleisiin. Kerhoille olemme järjestäneet kursseja, joissa on opeteltu mm. käsittelemään, säilömään ja valmistamaan kalaa. Lähiainkoina on suunnitelmassa esimerkiksi kalaretkiä, vieheiden valmistusta ja verkon pauloittamista. Tärkeää toiminnassa on

Näin syntyy oikeaoppinen katiska. Ellei oppi mene muuten perille, se on väännettävä rautalangasta, kuten kuvamme katiskakurssilla Tampereella.

ollut, ettei työttömälle itselleen kuulu siitä ainakaan kohtuuttomia kustannuksia.

Kalastamalla ja metsästäjällä ei työttömyyden aiheuttamia ongelmia

tietenkään ratkaista, mutta parhaimmillaan nämä harrastukset tuovat vaihtelua päivärutiineihin, mielenkiintoista tekemistä, yhdessäoloa ja ehkä hyötyäkin saliin muodossa.

Kannattaa siis ottaa onkeensa tämäkin mahdollisuus.

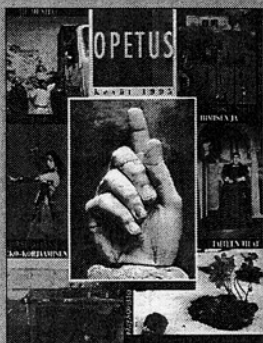
KALERVO SAARINEN
KUVA: SMKL

Päiväopisto avaa ovensa

TV 1:n Päiväopisto tarjoaa katsojille viihdettä, virkistystä ja viisautta jokaisena arkipäivänä. Keväällä Päiväopistolla on tuntiin mittaiset lähetykset maanantaisin klo 13.35-14.35, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 13.30-14.30. Ohjelmat uusitaan seuraavana aamuna klo 9.10, perjantain lähetys maanantaiaamuna.

Maanantain päiväopisto tarjoaa lähinnä opintoihin liittyvää asiaa, luvassa on mm. tietotekniikan peruspaketti Tieto tekniikan takana sekä viisiosainen Palvelu -puhuttaja, joka herättää keskustelua hyvän palvelun tarpeellisuudesta. Maanantain Päiväopistossa nähdään myös ranskan kielen alkeiskurssin Pique-niquen ohjelmaa. Myöhemmin keväällä, 20.3. alkaa Minna Kilpeläisen toimittama puheviesturinän johdantokurssi Puhuri.

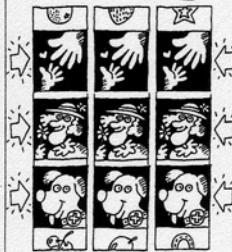
Keskiviikon Päiväopistosta löytyy ohjelmaa työttömille, kevään

aikana lähetetään neljä Leena Tamlanderin kokoamaa Työttömien tietotietoa, joista ensimmäinen aukesi 18.1. Keskiviikon päiväopistoissa annetaan puheenvuoro ihmisille, jotka ovat omalla tavallaan selvinneet työttömyydestä, konkursista tai muista elämäntilanteista esimerkiksi uudelleen kouluttautumalla.

Perjantain Päiväopisto tarjoaa tietoa mm. erilaisista harrastusmahdollisuuksista ja vapaaehtoistyöstä. Kestävää korjaamista -sarja opettaa itse korjaamaan erilaisia kodin pikkuvikoja. Tarja Mattilan toimittamissa ohjelmissa tavataan erilaisien vapaaehtoistoiden tekijöitä, ensimmäisessä ohjelmassa 13.1. tutustuttiin huumeambulanssin vapaaehtoistyöntekijään. Uusintana esitettävässä sarjassa Elämäntaitoreenit harjoitellaan Tony Dunderfeltin opastuksella myönteistä ajattelua ja maaliskuun lopulla alkaa Anna-Leena Hyryn toimittama neliosainen Kuvataidekurssilla -sarja.

HYVÄ POTTI SUOMALAISILLE

Mahdollisuuksia lapsille ja nuorille.

Palveluasuntoja ja kotipalveluja vanhuksille. Kuntoutusta ja elämänlaatua vammaisille.

RAYn voittomerkit osuvat aina kohdalleen.

RAHA-AUTOMAATTIYHDISTYS

UUTTA SYKETTÄ ELÄMÄÄN!

Solaris myöntää hakemuksesta lomatukea.

Täysihoitolomat maksavat vain 80-120 mk vuorokausi.

Alle 17-vuotiaat lapset täysin ilmaiseksi.

Lomat ovat kestoltaan 5-6 vuorokautta ja ne myönnetään sosiaalisin, taloudellisin ja terveydellisin perustein.

SOLARIS-LOMAT
Kauppakaarre 1, 00700 Helsinki

TILAA
hakemus ja esite
puh. 90-351 5155

Vieä edullinen ja virkistävä loma TORNIJOKILAUKSOSSA!

- puolihoito alk. 120,-/hlö/vrk sis. majoituksen, saunan ja ateriat
- hoidetut ladut välittömässä läheisyydessä
- Pullinki-Ski -laskettelukeskukseen 15 min. ajomatka

Varaukset ja tiedustelut
KITTSVAARAN
LEIRIKESKUS Pello
p. 9695-86246
tai LENKOSEN
LOMAMÖKIT Pello
p. 9695-86213
Tietoja lomapaikasta saat
myös oman alueesi
työttömien järjestöltä.

TERVETULOA!

SUOMEN METSÄSTÄJÄ-
JA
KALASTAJALIITTO RY.
Hiiekkakuja 1 C, 33230 Tampere
Puh. 931 - 2126 543

- Kursseja, opastusta, neuvontaa
- Kalastusoppaita, opetusvideoita
- Kalakerho- ja metsästyseurotoimintaa
- Kilpailuja ym.

- TULE MUKAAN HARRASTAMAAN! -

Vihjeitä työttömille

Mitäs me työttömät yöt yöttömät valvoen viefimme unetonna mietimme miefimme päät puhki miksi jotkut töitä hukki ja melle ei löydy mitään kysyt länteen tahi itään vastaukseksi "ei oota" "Juuta, Juuta"

tiedetään ne nämä herrat monet kerrat kuultu on samat jutut vanhat tutut se kun on tämä lama huono jama vuosituhat kun vaihtuu varmaan lama haihtuu neuvon hyvän saat sä tästä lakkaa toki syömästä lämmittele naapurissa täl ota lämmittajaks kissa hajoa jos vaateparsi kokokoon harsi kun on tyhjä vaatekori onhan kirpputori

äiä silfi nurkkaan jää silloin sairastuvi pöä näin ne tyypit melle haastaa mielilalan maahan raastaa piru vieköön koko sakin llikka Kanervan ja kump. ai-nakin.

Vaan ystäväni, äiäs huoli on tässä joku hyväkin puoli aikaa nyt on harrastuksiin vedetään siis terva sukisiin ja niin villetetään ladulla ei hillitutaakaan kadulla hölkätään ja lenkkeillään aina sallessa sään pannaan ihan menoksi ruvettalisko vaikka enoksi?

Siis nyt päälle itseturki ota mukaan naapuri osoitteeksi työttömien tupa tänne tulla on aina lupa ystävät sä täällä tapaot on puheenaiheet tutut, va-paat

Helmi Teuvalta

Jättääkö aika TVY:stä?

Onko Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö enemmänkin kuin kolme kirjainta: TVY? Samanlaisen kysymyksen olen kuullut SAK:sta esittävänä. Jos TVY on järjestöjen järjestö, mitä sen tulisi tehdä, miten toimia palvelukseen työttömien yhdistyksiä jotka ne muodostavat? Mitkä ovat sellaisia kokoluokaltaan "isoja" asioita, joissa TVY käyttää kattojärjestön arvovaltaa? Onko TVY jäljitelmä rakenteista, joista aika on jo jättänyt tai jättä-mässä? Tuleeko TVY tiensä päähän, ennenkuin se on edes lähtenyt kunnolla liikkeelle?

Jäsenmaksun vastineena vuosikokoukseen osallistuminen ja Karensisanomat ovat ainoa toimiva yhteisen valtakunnallisesta järjestöstä "kentälle". Ehkä se on tarpeeksi.

Karensisanomia lähetetään kysymättä, miten paljon niitä kyetään leviättämään, ylimääräiset kannetaan roskeen. Suuri levikki on tietenkin tärkeää, mutta jos 200 kappaletta saadaan jakoon ja lukuun, olisi sekin otettava huomioon. TVY voi myös esittää kysymyksen: Miksi yhdistykset eivät pidä yhteyttä? Me emme ole omissa toiminnassamme 'Hyvinkäällä' tarvinnut toistaiseksi henkistä evästyä. Omissa repussa on toistaiseksi riittänyt eväitä. Me emme tee mitään TVY:n puolesta (eteen), eikä TVY tee mitään meidän hyväksemme. TVY toimii (jos toimii) omalla tahollaan (tavallaan) ja me yhdistyksemme omallamme.

Työttömien tulevaisuus ei näytä ruusuilta. Ei ainakaan pitkäaikaistyöttömien. Elämisen keinot ja

mahdollisuudet käyvät vähiin. Moni työttömien yhdistys joutuu eloonjäämistestiin haluttiin sitä tai ei. Katto-organisaatio voi jatkaa omaa ohutta elämäänsä, ja oikeuttaa itse oman olemassaolonsa. Paikallisyhdistykset joutuvat kohtaamaan joka päivä työttömyyden. Ei ole mahdollista väistää ihmisten ahinkoa julkilausumin. Eikä auta, vaikka miten vivahteikkaasti arvostelee hallitusta, markkinavoimia, etujärjestöjä, työttömien tilanne ei näytä helpottuvan. Jokunen pääsee töihin, kurssille ja suurin osa koettaa selviytyä työttömyydessään eteenpäin. Yksinkertaisille ihmisille voi yrittää tarjoilla yksinkertaisia maailmanselityksiä ja uskoa niiden avaavan silmät. Yhden totuuden tarjoaminen on moraalisesti arveluttavaa, yhden syyllisen osoittaminen henkistä epärehelli-syyttä.

TVY voisi oman arvovaltansa ja vaikuttavuutensa vahvistamiseksi ryhtyä kokoamaan aineistoja koko puhevuoron ja sanoit, että poliittika-sanalla on työttömien yhdistyksissä huono kaiku. Toisaalta aktiivisesti toimivat ihmiset ovat myös poliittisesti valveutuneita. Korteniemi luki myös otteita SAK:n edunvalvontasaston tiedotteesta, joka tulee myöhemmin yleiseen jakeluun. Kuten edellä kerrottiin, toimintasuunnitelmasta käytiin laaja ja monipuolinen keskustelu. Edellisen vuoden toimintakertomus hyväksyttiin ja jäsenmaksun suuruus päätettiin pitää ennallaan eli 10 markassa. Puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Eeva Saari. Hän toimi edelleen myös toiminnanjohtajana ja on tavattavissa toimistolla ma-to 8-14, puhelin 447 035, osoite Keimintie 26. Johtokuntaan valittiin: Reijo Angeria, Heli Alaluuusa, Rei-

valtakunnan yhdistysten toiminnasta ja kokemuksista ja niistä päälleka-tuvista ongelmista, jotka ehä enem-män varjostavat työttömän elämää. Uskoisin toiminnallisen kirjon olevan melkoisen suuren ja yhteis-mällisen aikensa pienemmän kuin mielusti kuvitellaan. Palkkatyön ja työttömyyden toimeentuloturvan samanaikainen vaatiminen kuuluu viralliseen puheeseen. Onko työllisyyden parantaminen ja työttömyys-turvan kohentaminen samanaikai-sesti mahdollista? Miten ja keiden toimesta se toteutettaisiin? TVY voisi ottaa tämän asian keskeisim-mäksi järjestötehtäväkseen; miten työllistetään 200 000 työtöntä ja turvataan työttömien toimeentulo esim.maksamalla jokaiselle työttö-mälle 4000 mk korvausta kuukau-dessa hukkaan menneestä työajasta.

Hyvinkään Työttömät
OLAVI KOIVUNEN

Rikkailta pois ja köyhille lisää

Tornion Työttömät ry. pitivät vuosikokouksen 20. tammi-kuuta Tornion kaupungin-talon valtuustosalissa. Läsä oli 30 henkilöä, lähinnä pitkäaikaistyöttö-miä. Nuoria työttömiä ei kokouk-sessa näkynyt. Kokouksen puhe-enjohtajana toimi Heimo Muotka ja sihteerinä Heli Alaluuusa. Vilkas keskustelu alkaneen vuoden toimintasuunnitelmasta ennakoit, että on toiveita saada toimintaan vauhtia. Kokouksen henki oli, että rik-kaiden rikastuttaminen ja köyhien köyhdyttäminen saa riittää, ja suun-taan on muutettava. Yhdistyksen vuosikokous vaatiikin isopalkkais-

ten virkamiesten 20 prosentin pal-kanalennusta ja kattoa eläkkeisiin. Kokouksessa mukana ollut Tornion työvoimatoimiston johtaja kertoi työttömyyden ja työllisyyden kehityksestä alueella. Hän toivoi myös yhteistyön edelleen kehittyvän Tornion Työttömät ry:n ja työvoimatoi-miston välillä. Puheenjohtajana toimineen Hei-mo Muotkan mielestä työttömien yhdistysten pitäisi kokoontua kerran kuukaudessa keskustelemaan työttö-myiden ja työllisyyden kysymyk-sistä ja niiden asettamista tehtävistä. TVY:n puolesta Anneli Korteniemi Pellon Työttömät ry:stä käytti

puhevuoron ja sanoit, että poliittika-sanalla on työttömien yhdistyksissä huono kaiku. Toisaalta aktiivisesti toimivat ihmiset ovat myös poliittisesti valveutuneita. Korteniemi luki myös otteita SAK:n edunvalvontasaston tiedotteesta, joka tulee myöhemmin yleiseen jakeluun. Kuten edellä kerrottiin, toimintasuunnitelmasta käytiin laaja ja monipuolinen keskustelu. Edellisen vuoden toimintakertomus hyväksyttiin ja jäsenmaksun suuruus päätettiin pitää ennallaan eli 10 markassa. Puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Eeva Saari. Hän toimi edelleen myös toiminnanjohtajana ja on tavattavissa toimistolla ma-to 8-14, puhelin 447 035, osoite Keimintie 26. Johtokuntaan valittiin: Reijo Angeria, Heli Alaluuusa, Rei-

ma Helander. Meerit Kurtio, Erkki Myllymäki, Erkki Nieminen ja Mirja Viskari. Varajäseniksi: Heikki Maunomie-ni, Pertti Viljakainen ja Timo Val-lo. Tornion Työttömät r.y. piti järjes-täytymiskokouksensa 30. tammi-kuuta Työttömien toimestolla, pu-hetta johti uusi puheenjohtaja Eeva Saari. Varapuheenjohtajaksi vali-ttiin Timo Vallo, sihteeriin tehtävää hoitaa Heli Alaluuusa ja talouden-hoitajana toimii Meerit Kurtio. Koulutusvastaavat ovat Timo Vallo ja Reima Helander ja tiedotuksesta vastaa Merja Viskari.

MERJA VISKARI, TIEDOTTAJA
Tornion Työttömät ry.

Työttömyys on poistettavissa

Lama on väistynyt-työttömyys ei. Joko me alamme tottua työttömyyteen? Tarvitaanko meillä 200 000 työtöntä? Onko mi-tään tehtävissä työttömyyden pois-tamiseksi kokonanaan? Alavireisyys yrityksissä ja yleensä työelämässä on väistymässä. Työtön ei kuitenkaan löydä sijaansa. Tu-lijoita niihin harvoihin vapautuviin paikkoihin on niin runsaasti, että moni on jo luopunut yrittämästä. Virallinen tavoitekaan ei enää ole työttömyyden poistaminen, vaan yhteiskunnan sopeuttaminen työttö-myteen. Työtön ei tätä sulata. Yhteiskunta saattaa kyllä sopeutua, mutta työtön ei koskaan. Yhteiskunnankan sopeuttaminen ei tapahdu kivuttu, mutta sitä var-tenhan on mellakkapoliisi. Sopeutu-mista helpotetaan sillä, että väliin tehdään työttömän elämää hetkelli-sesti parantavia toimia. Suunta on kuitenkin selvä. Joutilaat joutavat jonon jatkoksi. Työttömät itekin ta-juavat, että kovin kauan ei voi kor-vausten varassa elää. Velka käy kalliiksi maaillemme ja meille kaikille.

Selvää on, että yhtä ainoaa keinoa työttömyyden nurjuttamiseen ei ole. Yhtä selvää on, että jos halua puuttuu, niin isestään työttömyys ei vähenä. Päätäjillä pitää olla nykyis-tä paljon päittävämpi halu vaikuttaa työttömyyden poistamiseen. Pitää myös tajuta, että työ on ih-miselle muutakin kuin vain keino hankkia rahaa elämiseen. Joutilai-suus ei ole ihmiselle eikä yhteis-kunnalle hyväksi. Jos ei ole järkevää tekemistä, niin sitten puuhaillaan vähemmän järkevää. Lasku työttö-mydestä lankeaa maksuun vähi-len. Työtä voi ja tulee jakaa. Ylitöiden yletön teettäminen ja tekeminen on järjetöntä. Työntekijän kiellettyminen yli-töistä ei kuitenkaan ole niin yksin-kertaista. Kotimaisen tuotteen tai palvelun suosiminen on myös enemmän kuin suositeltavaa. Verotuskellisiin keinoihin voidaan kohen-taa ihmistyövaltaisia yrityksiä. Lu-kuisia muitakin työllistämiskeinoja on ja kaikkia niitä tulee tässä tilan-teen käyttää. Mutta kaikki ennen hyviksi tode-

tut menetelmäteivät enää toimi toi-votulla tavalla. Työtä vaille jää suu-ri joukko ihmisiä. Ja lisää tulee. Syy on yksinkertainen. Koneet ja auto-matisointi korvaavat ihmisen ja "va-pauttavat" hänet raadannasta. Siihen törmätään alalla kuin alalla. Automatisointi mieteltään helposti kehitykseksi. Sen vastustaminen on siis kehityksen vastustamista ja siitä syystä tuomitavaa. Tästä ei kuitenkaan ole tässä kysymys. En esitä, että alamme särkemään koneita. En myöskään esitä, että uus-sien koneiden kehittäely estetään. Kaikki voi jatkua tässä suhteessa entiseen malliin. Utta ajattelu sen sijaan vaadi-taan koneiden tuoman hyödyn jaka-misessa oikeudenmukaisella tavalla. Koneet voidaan panna verolle. Siinä kuitenkin törmätään ongel-miin, joita on vaikea tasapuolisesti ratkaista. Ihmistyön ja koneetyn saaminen samalle viivalle ei ole ihan yksinkertaisesti hoidettavissa. Keino kuitenkin löytyy. Tuotan-nollisilla aloilla pystytään varsin helposti seuraamaan tuoteyksikön valmistamiseen käytettyjen työtun-tien määrää. Koneellistamisen vaikutus näkyy suoraan ihmistyötun-tien vähentymisenä. Kääntäen työllisyyttä voidaan parantaa sopimalla,

mikä on työtuntien määrä tuotetta yksikköä kohden. Yritys saa tämän-kin jälkeen jatkaa koneellistamista, mutta sitoutuu maksamaan aiheutta-mansa työttömyyden kustannukset. Joillakin aloilla on välttämätöntä ottaa mukaan koko ketju eikä vain ko. tehtaan työpanos. Näin vältetään "puolivalmistaiden" vaikutus tuotteen valmistukseen. Mitenkäs sen kilpailukyvyyn sitten käy? Sehän meidän on ajanut tähän kilpajuoksuun. Koneellistamista on perusteltu sillä, että me emme pär-jää kansainvälisessä kilpailussa kä-sipellillä. Me olemme pitkään unhooneet, et-tä suomalaiset menevät päättämään Euroopan asioista. Työttömyys ri-veä koko Eurooppaa. Jos ja kun asia tulee ymmärrettäväksi kanssamme kil-pailevissa maissa, silloin kilpailuky-ky säilyy. EU:n rahasto hoitaa tar-pellisen tasauksen. Kyse on vain ja ainoastaan ha-lusta ratkaista työttömyys. Ratkai-sulla alkaa olla kiire. Ne 200 000 elinikäiseen työttömyyteen määrät-ty eivät tule tyytymään osaansa.

UUNO KAUHANEN
Siilinjärvi

Pellosa toimitaan

Työttömien yhdistys perusteti-n Pellon 22.3.-94. Alkusy-säyksen tähän saimme tavallaan jo Murrostarstain matkasta ja Rovaniemieläisten informoinnilla. Jäseniä yhdistykseemme kuuluu 83 ja se on 11 prosenttia Pellon työttömistä. Alueemme työttömyys oli vuoden vaihteessa noin 29.3 prosenttia. Kannatusjäseniä meillä on 14 ammatti- ja puolueyhdistystä sekä 40 henkilöä. Toimintamme on ollut tiedotta-misuutoista pääasiassa, mutta myös tapahtumia on järjestetty vuoden aikana useita. Mm. kahdet markkinoille osallistumiset, Toi-

mintapaivä "rokan" kera, Kirkkopy-hätapahtuma, saunailta nuorten työ-pajan kanssa kuten myös pikkujou-lu. Eriilaisiin tempeuksiin on myös osallistuttu erästeisistä kullanhuu-dontaan. Viimekeväänä oli meillä "ilmai-sutaidon"-kerho, jossa irroiteltiin äänijänteitä ja saatiin "kroppaman" rentoutettua. Olemme saaneet kansalaisyhteistyön kanssa sovittua, että työttömät saavat kurssimaksuista koeluentoisesti -94, -95 kaudelta 50% alennuksen. Tällaisia kurssilai-sia oli syyskaudella 52 ja toivotta-vasti tätä etua tulevat nyt keväällä hakemaan vielä useammat.

Yhteistyötä on Pellon seurakun-nan kanssa tehty mm. Rakas Koti-kirkko-kirjaa työttömien välityksel-lä myyden ja olemme saaneet avus-tuksena yhdistykselle "hyvän" su-ruisen summan ja se olemme jaka-neet työttömille ruokapaketteina jouluksi. Saajia oli 19 perhettä. Tulevassa toiminnassamme on 4.2. yhteydessä Lapin muiden yh-distysten kanssa järjestää uuosu-toiminnasta perustitoseminari ja sen jälkeen omalla paikkakunnalla kansalaisopiston kanssa lisätietoa laajemmalle porukalle. Tiedottami-toiminta on edelleen mukana infor-maatiotilaisuuksineen ja muina tem-pauksina, jossa annamme tietoa lä-hiäkojen tapahtumista sekä yhdistyksestämme. Toimistollamme on palkattu

työntekijä sekä puheenjohtaja An-neli Korteniemi antamalla apua työttömille Heidän ongelmiaan tai vain muuten "jutuseurana". Viime-tuonna "Sympykkessä", Ritaval-kealla ja muissa tapaamisissa kävi 4-30 henkilöä kertoja oli 35. Toi-vomme työttömien edelleenkin osallistuvan tapahtumiimme runsas-lukuisesti ja jättävän "kotinurkat" hetkeksi. Yhdessä ollen ja yhteis-työtä tehden valoisampaan tulevaisuuteen. Kevätterveisin ANNELI KORTENIEMI

P.S. Olemme saaneet virastotalolta toimestoilat käyttömme lokakuu-sa Pellon kunnalta korvaukselta. Silloin myös saimme työvoimatoi-miston varoin palkatun työntekijän.

Itsenäisyyspäivän jälkimietteitä

Itseenäinen Suomi on tänään 77 vuotias. Tämä itsenäinen Suomi on myös meidän työttömien Suomi. Ja tänään mekin juhlimme Suomen itsenäisyyttä. Porvoot (kaupunki+mlk) ja kaikki muutkin kunnat ja kaupungit juhlivat ja myöskin Presidentin linnassa juhliivat.

Miksi meillä työttömillä on oma itsenäisyysjuhlamme? Onko tämä osoitus siitä, että me emme enää tunne kuuluvamme virallisiin juhliin, olemmeko syrjäytyneitä vaiko syrjäytettyjä? Myöhemmin saamme lukea ja kuulla miten perinteiset arvovaltaiset juhlapuhujat ovat käsitelleet työttömyyttä vai onko se saanut väistyä juhlijalle tärkeämpien asiointien tieltä.

Lama on lainehtinyt yli koko länsimaisen markkinatalouden. Meillä on tänään yli neljäsataatuhatta työntöntä ja kaksikertaa neljäsataatuhatta sellaista jotka ovat osapäiväisiä tai tilapäistä työvoimaa.

Devalvaation ym. valtiovoimien toimenpiteiden toimesta meille niin tärkeä vienti saatiin vetämään. Sen hinta oli kallis kotimarkkinoille ja tuotti paljon työttömyyttä.

Entä nyt työttömät, mihin me suuntaamme kaipaavan katsemme? Tuleeko meille pelastus meidän omista ammattiliitoistamme? Parhailaan käydään julmaa saaliinjako palkkanuvelteluiden merkeissä. Jotkut ovat jo saaliinsa saaneet, mutta julminta kamppailua käydään

vientialoilla. Meidän omat liittomme ovat rakentamassa luokkayhteiskuntaa Suomeen. Niille joilla on - niille vielä enemmän ja jalkoihin jääneet poljetaan maahan. Tämä on suomalaisen ay-liikkeen solidaarisuutta.

Kyllähän me saamme lukea siitä, että ollaan valmiita kuuden tunnin työpäivään. Tämä on pelkkää sumutusta niin kauan kun samat ihmiset vaativat kahdeksan tunnin palkan kuuden tunnin työstä -eliikkä todellisuudessa 25 % palkankorotusta itselleen. Tämä on kuolemaan tuomittu yritys, siitähän ei kukaan lähde neuvottelemaan. Sehän onkin tietuustun vain julkisuudelle, että mehän suostumme kuuteen tuntiin.

Me työttömät olemme hajallaan

eri puolilla Suomea ja siksi meidän ääntä ei kuulla. Nyt on korkea aika ryhdyttävää ja nostaa omaa profiilia. Meidän on ryhdyttävä toimeen ja uudesti luotava maa. Vain yhteisvoimin se onnistuu ja vaikka aika on yhdestoista hetki se on silti otollinen olemmehan tulevien eduskuntavaalien alla riistaa jota kaikki tavoittelevat. Vaikka alkajaisiksi vaatikaamme Pekkasraportti heti toteuttavaksi. Kriittisesti sitten katsomme kuka vastustaa ja kuka todella toimii työttömyyden lieventämiseksi.

TYÖTTÖMIEN ITSENÄISYYSJUHLA 6.12.94
VPJ ANJIA LUOMA

Apua mökille eli ehdotus kahden työttömän elämänlaadun parantamiseksi

Aikani olen tässä työttömänä tuskittellut mit' tehdä. En ollut tiennytkään, että työtön on haluton, saamaton, onneton, petkutaa parhaansa mukaan työttömyyskassaa, sosiaaliviranomaisia ja muita viranomaisia. Mutta näin se media kertoo. Lisäksi media sanoo meidän olevan kakkosluokan kansalaisia.

Hyvä niinkin, mutta mieluummin olisin kuitenkin viitos-, seiska- tai kymppi luokkaa. Eikös koulutodistuksessakin aikanaan pieni numero tarkoittanut, että on tosi pienet aiivot. Ykkösluokalla on siis kaikkein pienimmät aiivot. Ja hallitus näyttää suosivan nollalinjaa, mistä voi päätellä hallituksen aiivokapasiteetin.

Nollalinja ja ykkösluokan aiivot eivät näy keksivän ollenkaan keuhollisia ratkaisuja. Me kakkosluokalaiset joudumme ponnistelemaan heidänkin edestään.

Tässä yksi ehdotus: Löytöisiköhän jostain työtöntä, työtä pelkäämätöntä, käsistään kätevää eikä ihan perjantapäisellä uiskentelevaa miestä, joka haluaa muutosta elämäänsä.

Olen hankkinut vaatimattoman, mutta aika ison mökin keski-Suomesta ja aion muuttaa sinne keväällä kuluessa vakituiseksi asumaan. Yksin on kuitenkin työstä ruveta tupa-aiivunotia tekemään ja perunamaata kuokkimaan. Saunaan pitäisi saada sähkö ja kaivo pitää putata.

Muutenkin on ikävä pohdiskella yksinään jokapäiväisiä ongelmia. Kaksin eläessä ongelmat joko puolituvat tai sitten kaksinkertaistuvat, sen näyttää aika.

Joten: kuka mies menisi naimisiin kanssani? Ulkonäöllä, tittelillä ja iällä ei ole väliä, mutta kun olen itse keski-iässä, en pysy ihan nuoren perässä. Ja pyryykin on. Sisäpuoli on kyllä sileä. Ainoa mitä minä kumppaniltani edellytän on, että todella pitää koirista.

Tai ehkä sentään olisi hyvä olla sen verran samankielisiä, ettei heti ulko-ovella tulisi riitaa.

Minä osaan laittaa ruokaa melkein ilman tarvikkeita, leipoa, parsia, säästää sähköä, venytää penniä niin että siitä tulee lankaa, osaan kompostoida, onkia, maalata sekä seinäni että tauluja, kirjoittaa juttuja, jotenkuten sahata puita ja viljellä vihanneksia jos joku kääntää maan. En osaa putkitoida enkä sähkötoivia, enkä saa kanoja enkä muita eläimiä hengittämään.

Tarjous on tehty ihan vakavassa

mielessä. Kun ei tavanomaiset keinot näy riittävän, keksitään sitten tavattomia.

Olen varma että työttömillä on hyviä ideoita, mutta virallinen taho on sekä kovakorvaista että pikkutarkkaa ja vaatii heti rahallisia tuella pitää koirista.

Mökkitontilla (vähän yli puoli hehtaaria) voisi viljellä jotain pien- tai, vaikka tilliä, joka kuivattuna maksaa kaupassa lähes kaksisataa markkaa kilo. Kanoja voisi pitää, vaikka munia myymällä ei EU-hinnoilla mitään tienakaan, mutta saisi ainakin sydäkseen. Patakanoja saisi omasta pihasta, jos siis joku saisi ne patakuntoon. Ehkä siellä menestyisi pari lammastakin.

Mökkiin kuuluu myös vanha aita, josta voisi jotakin kehitellä, vaikka taulukaupan tai autokorjaa-

mon. Lisäideat ovat tervetulleita.

Jos ei avioon asti, niin tervetuloa kätevä mien muuten vaan asumaan. Jaetaan kulut, ongelmat, suunnitelmat ja toivottavasti joskus tulevat tulot tasan, mutta peti eri huoneeseen.

Jos ei edes asumaan, kirjoittakaa minulle! Olisi mukava saada kontakteja. Toimituksella on osoitetiedot. Vastaan jokaiselle.

Jos joku epäilee, että veijari tai huijari tässä laskettaa luikuria, niin toivon että epäilijä sai ainakin vähän hupia päiväänsä. Työttömänkin päivät ovat liian lyhyitä käytettävissä tyystin murehtimiseen.

Mutta kuten sanottu, tämä on rehellinen tarjous.

Rehellisiä vastauksia odotellen

TAIFUUNI

Oikein tai väärin, kassa on aina oikeassa

Työttömyyskassa on yleensä kysyjille avoinna määrätunnit päivittäin. Silloin sinne ei yleensä puhelimella pääse.

Jos sattuikin saamaan puhelun läpi, saa monasti ylönsän vastauksen.

Jos saa sen ylönsän vastauksen, se saattaa olla pahasti puutteellinen tai jopa väärä.

Jos saa puutteellisen vastauksen ja toimii sen mukaan, saattaa mennä työttömyyspäivärahahan. Aina-kin joutuu hartasti rukoukseen, ettei kassa sentään toimi antamiensa ohjeiden mukaan.

Jos saa väärän vastauksen, äkkääh virheen ja soittaa kysyjänsä väärästä, saa rimpun selitelyä. Lopuksi tulee kanetitti, ettei "täällä tällaisista ole voitu sanoa".

Jos valittaa päivärahapäätöksestä, saa iankaikkisuuden istua postilukulla ja odottaa korjauksipäätöstä.

Työttömyyskassa vaatii pikkutarkkaa tietoa ja sääntöjen ehdoton

noudattamista. Muutoin se ei maksa. Jos jokin paperi työttömyysraha hakemuksesta puuttuu, kassa ei maksa. Jos jokin paperi työttömyysraha hakemuksesta puuttuu, kassa ei maksa. Jos jokin paperi työttömyysraha hakemuksesta puuttuu, kassa ei maksa.

Jos ärsyntynyt työtön vaatii selvitystä kassan toimista tai toimintomuudesta, se katsotaan niuhottamiseksi.

Jos työtön on yritteliäs ja hankkii hiukan lisätuloja, hänet katsotaan pahimmassa tapauksessa huijariksi, joka yrittää sunuttaa kassaa. Jos onnistuu saamaan pari kertaa vuodessa ylimääräistä, plätkäistään päätös, että on vakituista kuukausituloa ja päiväraha laskee.

Edellä olevan perusteella tulee mieltäneeksi, että kassa kaiketi jädyyttää päivärahan maksamisen kunnes työtön on toiminut palkkana-

uhan kuukausitulosta, jota ei ole.

Työttömyyskassa tekee aina oikein, työtön tekee aina väärin, vaikka ei mitään tekisikään. Kaikkia työttömyyskassojen ohjeistaa ja valvoo sosiaali- ja terveysministeriö. Sen ohjeet ovat ehkä perin pohjin perusteltuja ja määriteltäviä, joten työttömyyskassa ei voi käyttää tervettä järkeä, joustosta nyt puhumattakaan.

Ei kai ministeriö mikään ulottomattomissa oleva lakikokoelma ole. Lakeja ja säädöksiä pitää voida muuttaa ja parantaa ihmisten tarpeita vastaaviksi. Poikkeukselliset olot vaativat poikkeuksellisia toimia. Puoli miljoonaa työtöntä elää poikkeusoloissa, mitä luultavimmin vielä kauan aikaa. Työttömyyskassa on työttömiä varten, eivätkä työttömät kassaa varten.

Tai jos se on niin päin, että ihmiset on tehty lakeja varten, eivätkä laitt ihmisiä, ja ihmisten pitää aina sopeutua.

Työttömyyskassa syyttää kiirettä, ja sitä varmaan riittää. Mutta on hölmöä vastata työttömälle, joka kyselee rahojensa perään, että "kassalla kiire täällä, kustannussyistä ei palkata lisää ihmisiä, joten odotteleva vielä". Ollaan sitä mieltä, että edullisempaa maksaa työttömyyspäiväraha kuin palkata se työtön.

Voit olla, että neljänsadanyhdeksänkymmenen viidentuhannen työttömän joukossa on tai on ollut joku työtä vieroksuva, minkä takia määräykset ovat ankarat. Mutta että kohdellaan jopa työttömyyskassojen taholta kansalaisia kuin ymmärtämättömiä imeväisiä, on sentään liian kaa.

Mahtaisiko jostain kansakunnan kätköistä löytyä työttömän oikeuksia?

T.V.

Linnan kutsuilla työtön

Tänä vuonna linnan kutsuilla työtön

kuinka työtön erottuu muista juhlijista

onko työttömällä haalarit onko kirpputorilta hankittu vaatetus

onko työttömällä lappu rinnassa kuin

mekavisassa speden

Speleissä tai muissa

vihde jutuissa

tuntisinko minä työtön työtön

linnan juhlijien

joukosta jos häntä ei

haastateltaisi televisioon

nyt pressan linnaan on

kutsuttu työtön

onko meidän työttömien

asema siltä parantunut

olisko kutsuttu työttömän

kielityminen

ollut parempi juttu

olisko vai oliko työtön

koalittonien ja

alkoholisointuuden

juhliissa samana iltona

onko työttömien

järjestöt nyt tyytyväisiä

kohta pressan juhlat

jokaisella lappu rinnassa

aivan kuin jossakin

vihdeohjelmissa

mitä muuta pressan

juhlat voisivatkaan olla

vallan ja ellittin vihdejuhlat

maustettuna muutamalla

työttömällä suomalaisella

yksityisyrityksellä

joten

linnan juhliilla työtön onko

hän meidän työttömien

edustaja onko hän minun

pltkäikaistyöttömän

pian tulee kymmenen

vuotta täyteen

mitä linnan sotavataaraanil-

le työttömien veteraanit

katseellaan.

Erkki Saionen

SAK:n toiminta nuorten niin työssäkäyvien kuin työttömien - keskuudessa on terästyvässä ja laajentumassa. Liikunnan ja erilaisen vapaa-ajan toiminnan sekä elämänhallinnan lisäksi tarjolla nyt toiminnan vetäjän kurssija nuorille työttömille.

Kevätkaudella on tarjolla kurssija HRHL:n, Raksan, Postin, Metallin, KTV:n ja Kemian nuorille työttömille, kaikille työttömille nuorille avoimia kurssija on kevään ja kesän aikana neljää eri sorttia: mainittujen toiminnan vetäjän ja elämänhallinnan kurssin lisäksi, hiihtoa, kanoottivaellusta sekä nuorten ja perheiden yhteinen Pohjantähti-leiri heinäkuussa.

Nuorten työttömien toiminnan vetäjien ensimmäinen kurssi tänä vuonna oli Juupajoen Sammalniemessä tammikuun lopulla ja seuraava helmikuun puolivälissä Punkaharjun Siprinteellä. Kurssija vetävä projektisihteeri **Sami Turunen** SAK:sta kertoo, että työttömien toiminnan vetäjien kurssista lähti liikkeelle viime vuoden toukokuussa ammattiliittojen lomajärjestö SAL:n piirissä, mutta heillä ei ollut kokemusta eikä resursseja toiminnan käynnistämiseen.

- Otimme yhteyttä ammattiliittoihin, joiden piirissä homman kuvittelimme käynnistyvän vaivattomasti. Ilmeni kuitenkin ettei juttu oikein mennyt perille sitäköön kautta, poikkeuksena KTV jonka kanssa on hyvä yhteistyö, kertoo Sami Turunen.

- Arvelimme myös, että TVY:n kautta voisi syntyä uusia yhteyksiä ja toimintaa. Olemme toimittaneet materiaalia TVY:n yhdistyksille, joilla on paikallistason yhteyksiä nuoriin. Idea on, että kurssit saavat alkuun raha-apua ja myöhemmin toiminta-apua. Uskon, että sekä TVY että SAK saavat hyötyä kurssituksesta ja yhteistyön laajenemisesta, jatkaa Turunen.

Toteamme Turusen kanssa yhteisenä kokemuksena, etteivät ammattiosastot sen enempää kuin työttömien yhdistyksetkään ole nuoria toimintaa houkuttavia paikkoja. Poikkeuksikin on, mutta Työtahti on syntynyt osaltaan avaamaan toimintauomia nuorille jämähtäneeseen järjestökulttuuriin. Kaikki kunnia tähänastisille saavutuksille, mutta kun tästä pitäisi mennä eteenpäin kohti 2000-lukua.

"Tästä voisi tulla jotain"

Sammalniemen kurssilla oli 14 nuorta työtöntä Hämeenlinnan ja Tampereen seuduilta. Kävin paikalla kurssin viimeisenä arkipäivänä. Silloin oli menossa keskustelu työpaja-toiminnasta, jäljellä kritiikki ja loppuarvio sekä retki tukkikämpälle hevoskyydillä.

- Osallistujat ovat olleet yleisesti tyytyväisiä, tuntuma on ollut että "tästähän voisi tulla jotain". Paikkakunnaltaan on kuitenkin vaikea lähteä yksin, ainakin kynnys palata toimintaa vetämään on liian korkea. Olisikin tärkeää, että TVY:n yhdistysten piirissä löydetäisiin valmiiksi olemassaolevia työttömien nuor-

Tässä reipas kurssitettujen nuorten työttömien joukko lähössä viikon päätteeksi tukkikämpälle ansaittua viikonloppua viettämään. Juoksija-ori Lupo tankkasi itseään kauralla. Juupajoen Sammalniemi antoi kurssille upeat ulkoiset puitteet.

SAK JA TVY LYÖVÄT YHDESSÄ TYÖTAHTIA

Toimintaeväitä nuorille työttömille

ten ryhmiä, evästä Sami Turunen.

Matalamman lähtö- ja paluukynnyksen lisäksi ryhmistä olisi sekin hyöty, että olemassaolevat porukat luultavasti toisivat tullessaan joitakin valmiita ideoita, joka hyödyttäisi myös koulutuksen suunnittelua.

Sami Turunen mukaan Työtahtin piirissä katsellaan jo tulevaan yli olemassaolevien kurssien, suunnitella on ainakin itsensä työllistämisen, yrittäjyyden ja työpajatoiminnan kurssiin.

- Helsingin työvoimapiirin kanssa on keskusteltu, että jokaiselle nuorelle pitää tehdä henkilökohtainen koulutussuunnitelma yhteistyössä työvoimatoimiston kanssa, Sami Turunen kertoo.

Vaikka tahti on alkanut löytyä eri yhteistyötahojen kanssa, on hommassa Turusen mukaan heikkouksiakin. Yksi heikkouksista on ollut nuoret huonosti tavoittanut tiedotus. - Olemme luottaneet liikaa perinteiseen ay-yhteistyöhön, joka ei näköjään toimi nuorten elämäntilanteissa. Toivottavasti Karensisanomat ja työttömien paikallislehdet voisivat tavoittaa nuoret ay-liikettä paremmin

Tamperelaiset radiokurssille

Yksi mukana olleista on tamperelainen **Piia Viikinkoski**, joka työ-

kentelee tätänykyä työmarkkina-alueella Tampereen työttömien toimintakeskuksessa. Piia on jo vetänyt nuorten ryhmää Tampereella, mutta toteaa kurssin antaneen uusia ajatuksia käytännön toimintaan.

- Olemme keskustelleet yhdessä, käyneet tutustumassa eri yrityksiin ja pitäneet harrastajakirjoittajien piiriä. Tulossa on radioavustajan kurssi, jolle ainakin itse olen halukas lähtemään. Olen kuullut, että joillakin paikkakunnilla tällaisten kurssien kautta on järjestynyt ihan oikeita töitä, Piia Viikinkoski kertoo.

Piiaakin tuntee tarvetta madaltaa nuorten kynnystä varsinaisiin työttömien yhdistyksiin, koska muuten on vaara että nuoret jäävät omiin

ryhmiinsä, vaikka heillä voisi olla paljon annettavaa yhteiseen toimintaan.

-Mitään vastakkainasettelua nuoremman ja vanhemman väen välille en halua, mutta koen että nuorten ääni ja toiminta ei saa nyt sille kuuluvaa osuutta toiminnassa.

TEKSTI JA KUVA: HANNU OITTINEN

Työtahti-projektin vetäjä Sami Turunen arvioi nuorten työttömien toimintakoulutuksen antavan tervettä potkua sekä työttömien yhdistyksille että ay-liikkeelle. - Nuoret itse ovat kokeneet kurssin toimintamahdollisuuksia edistävänä, Turunen toteaa.

TULOSSA OLEVAT KURSSIT

Ammattiliittojen työttömille nuorille:

Rakennusliitto 23.-29.3.
Saariselällä
Postiliitto 8.-12. 5.
Kemijärven Luossa
Metalliliitto 29.5. - 2.6. Tampereen Murikka-opistossa
KTV 5.-9.6. Juupajoen Sammalniemessä
Kemian liitto 15.-19. 5.
Asikkalan Kasiniemessä

Kanoottivaellus 22.-26.5. Kouvolan ympäristössä

Nuorille ja perheille:

2.-7.7. Kisakeskuksessa

YHTEYSTIEDOT:

Sami Turunen
Työtahti-projekti/SAK
PL 157
00531 Helsinki
puh. 90 - 7721 406, 949 - 505 790
fax. 90 - 7721 388

Kaikille työttömille nuorille:

13.-17.2. Punkaharjun Siprinteellä
Hiihtolomaleiri 2.-7.4. Muonion Utkujärven majoilla

Auli Suominen
Kisakeskus
puh. 911 - 245 6530, 245 6540